

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Alajärven kaupunki</p> <p>Lausunnossa todetaan, että voimajohtohankkeesta on annettu lausunto aiemmin, ja tämä koskee hyvin pieniltä osin Alajärveä ja tästä syystä tähän lausuntoon ei ole lisättävää.</p>	
<p>Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry</p> <p>Luontoarvojen osalta nostetaan muutamia lisäselvitystarpeita seuraavien kohteiden osalta:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hämeenlinna, Riuttanvuori. Suunnitelmassa uusi neitseelliseen maastoon tuleva itäinen 96 metriä leveä johtolinja (O-P1) aivan kiinni Padasjoen rajassa.2. Hämeenlinna, Lammi, Porvari-Laurilan itäinen 96 m leveä neitseelliseen maastoon tuleva leveä johtolinja (O-P2) Lieson kylän itäpuolella.3. Hämeenlinna, Tuulos, Soilan itäinen 62 metriä leveä neitseelliseen maastoon tuleva johtolinja (R-S IT).	<p>Sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvilta että uuteen maastokäytävään sijoituvilta vaihtoehdoilta on tehty riittävät maastoinventoinnit luontoarvojen selvittämiseksi.</p>
<p>Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus</p> <p>Hankkeen toteuttaminen saattaa lisätä lajien leviämiseen muodostumisen mahdollisuutta.</p> <p>Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueelle sijoittuva voimalinjareitti on linnustollisesti arvokasta aluetta. Esimerkiksi Soinin kunnan alueella voimalinja sijoittuu hieman yli 400 metrin matkalla Matosuon maakunnallisesti arvokkaalle linnuston MAALI-alueelle. Luonnonsuojeluyksikkö katsoo, että erityisesti linjan korkeuden kasvun vaikutuksia alueen linnuston törmäysriskin kasvuun ja 8 metrin johtoalueen levenemisen vaikutuksia elinympäristöihin (erityisesti suoalueet) tulee arvioida.</p> <p>Jotta linjan linnustovaikutukset voidaan arvioida riittävän tarkasti, tulee tapauskohtaisen harkinnan perusteella tehtävän tärkeimpien linnustoalueiden linnusto kartoittaa vaikutusarvioinnin mahdollistamalla tavalla ja tarkkuudella. Esimerkiksi elinympäristön menetys pesimälinnustollisesti tärkeillä metsäalueilla, törmäysherät pesimälajit, muuttava/pesivä/levähtävä linnusto, jos linja sijoittuu lentoreiteille kahden linnuille tärkeän alueen, kuten peltoaukeiden, vesistöjen tai suoalueiden väliin. Ohjelmassa tulee lisäkartoitusten lisäksi tarkentaa, miten linnustoa on havainnoitu. Nyt luonnonsuojeluyksikön käsityksen mukaan linnustoselvitykset on tehty osana muita luontoselvityksiä yksittäishavaintoina. Arvioinnissa voisi hyödyntää tausta-aineistona myös Birdlifen ylläpitämästä Tiira järjestelmästä saatavia tietoja. ELY-keskuksen käsityksen mukaan näitä ei olisi vielä hyödynnetty.</p> <p>Esimerkiksi Mäntykankaan Natura-alueella ja Alajärven sähköaseman suunnittelualueella esiintyy aineistojemme mukaan liito-oravia. Erityisesti näillä kohteilla tulee kiinnittää huomiota kulkuyhteyksien säilymiseen ja mahdollisten pesäpuutilanteen päivittämistarpeeseen myöhemmin, jos selvitysten teosta on hankkeen toteutuksessa kulunut pidempi ajanjakso.</p> <p>Luonnonsuojeluyksikkö haluaa nostaa esille, että lepakkojen ja viitasammakoiden mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee selvittää niin tarkasti, että voidaan poissulkea lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sijainti voimalinjan vaikutusalueella.</p>	<p>Lintuihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kappaleessa 6.6.5. Arvioinnissa on huomioitu myös Matosuon maakunnallisesti arvokas lintualue. Linnustovaikutusten arvioinnin menetelmät ja lähtötiedot on esitetty kappaleissa 6.6.4 ja 6.6.5. Arvioinnissa on muun muassa hyödynnetty maastossa tehtyjä havaintoja sekä Tiira-aineistoa. Käytetyt aineistot olivat arviointityötä varten riittävät eikä epävarmuuksia jäänyt.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleissa 6.7 ja 6.8 on arvioitu liito-oravaan kohdistuvia vaikutuksia. Arviointiselostuksen liitteenä on myös Natura-arvioinnit viideltä voimajohtoreitin läheisyyteen sijoittuvalla Natura-alueella.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 6.7 on myös arvioitu lepakkoihin ja viitasammakkoon kohdistuvia vaikutuksia.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Luonnonsuojeluyksikkö haluaa korostaa, että arvioitaessa voimajohdon maisemavaikutuksia tulisi arvioida myös vaikutuksia luonnonmaisemaan. Voimajohdon suunnittelussa tulee huomioida maisemavaikutuksia lieventävät toimet.</p> <p>Voimalinjahankkeesta voi aiheutua vaikutuksia Suomenselän metsäpeurapopulaatioon. Matusuon Natura-alueella metsäpeura on suojeluperustelajina. Metsäpeuran voidaan kuitenkin katsoa olevan Soinin ja Ähtärin alueille luonteenomainen laji ja tätä kautta lajin esiintyminen vaikuttaa myös alueen edustavuuteen. Voimalinjasta saattaa olla Natura 2000 -alueille niin suoria välttelyvaikutuksia, kuin myös vaikutuksia metsäpeuran kulkuyhteyksien muutosten kautta erityisesti voimalinjan rakentamisvaiheessa.</p> <p>Matusuon MAALI-alueella on myös havaintoja päiväpetolinuista. Päiväpetolinnun osalta linnustotarkastelussa tulee käyttää hyödyksi Metsähallituksen ja Oulun yliopiston kehittämää elinympäristömallinnusta.</p> <p>Suunnitellulle johtoreitille sijoittuu kaksi valtakunnallisesti arvokasta geologista arvokohdetta: Hertunvuoren kallioalue (KAO090033) ja Marjomäen moreeni muodostuma (MOR-Y03-009).</p> <p>Lausunnossa todetaan, että hankevastaava aikoo selvittää hankkeen aiheuttamat päästöt, kuten rakenteiden materiaalista ja rakentamisesta aiheutuvat päästöt. Ilmastovaikutusten osalta esitetään, että lukua tarkennettaisiin mm. teräksen ja alumiinin hankinnan osalta.</p> <p>Suunniteltujen voimajohtolinjauksien sivuuttaessa tai risteessä maanteitä on huomioitava Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) ja siinä esitetyt periaatteet johtojen sijoittamisesta maantien läheisyyteen.</p> <p>Vaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää huomioita väliotsikoiden yhteneväisyyteen eri vaikutuksia arvioitaessa. Hanke on laaja, ja sillä saattaa olla yhteisvaikutuksia useiden muiden hankkeiden kanssa. Arviointiohjelmassa olisi tullut olla kartalla esitettynä hankkeet, jotka ovat taulukoituna sivulla 213. Hankkeeseen tiiviisti liittyvän Jylkkä-Alajärvi-hankkeen voimajohtovaihtoehtojen reitit Alajärvellä olisi olleet erityisen tärkeä olla mukana kartta-aineistossa.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 8 on arvioitu monipuolisesti maisemavaikutuksia luonnonmaisemaan sekä rakennetun ympäristön maisemaan.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 6.7 on arvioitu myös metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia.</p> <p>Päiväpetolintujen vaikutusten arvioinnissa on käytetty elinympäristömallinnusta.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 7 on arvioitu hankkeen ilmastovaikutuksia ja myös teräs ja alumiini on huomioitu.</p> <p>Voimajohtohankkeen yhteisvaikutuksia suunnitellun Jylkkä-Alajärvi voimajohdon sekä lähialueen tuulivoimahankkeiden ja ratahankkeen kanssa on arvioitu kappaleessa 12. Liittymisen muihin hankkeisiin on esitetty kappaleessa 1.5. Kappaleessa on esitetty kartalla lähialueen tuulivoimahankkeet sekä niiden suunnitellut sähkösiirtoreitit.</p>
<p>Etelä-Pohjanmaan liitto</p> <p>Tekstikohta "Maakuntakaavan laadinta on käynnistetty välittömästi maakuntahallituksen päätöksen jälkeen muun muassa osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnostelulla" tulisi korjata muotoon: "Maakuntakaavan laadinta on käynnistetty. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 15.12.2021-15.2.2022."</p> <p>Turvetuotantovyöhykkeen merkintä on kumottu vaihemaakuntakaavassa III, joten merkintä on poistettava Etelä-Pohjanmaan voimassa olevan maakuntakaavan merkintöjen kuvauksesta.</p> <p>Melualueen (me2) merkinnän kuvaus ja suunnittelumääräys korjattava:</p> <ul style="list-style-type: none">Merkinnän kuvaus: Alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien toiminnasta johtuva melualue, jolla melutaso ylittää	<p>Maakuntakaavoituksen tilanne on päivitetty arviointiselostukseen kappaleeseen 10.5.1 ja merkintöjen selitteet tarkistettu lausunnon perusteella.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>päiväohjearvon LAeq 55 dB tai yöohjearvon LAeq 50 dB (uusilla alueilla 45 dB). Merkintä sallii nykyisen toiminnan jatkamisen ja kehittämisen sekä rakennusten täydennys- ja peruskorjauksen.</p> <ul style="list-style-type: none">• Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon puolustusvoimien toiminnasta aiheutuva melu. Asuntoja tai muita melulle herkkiä toimintoja käsittävistä hankkeista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto. <p>Taulukoihin 5–8 ja 5–9 tulisi lisätä kunnan/kuntien nimet, joissa kohteet sijaitsevat.</p> <p>Liiton tilaama Etelä-Pohjanmaan viherrakenne- ja ekosysteemi-palvelut -selvitys on valmistumassa kesäkuussa 2022. Sen tuloksia tulee hyödyntää hankkeen jatkovalmistelussa etenkin tarkasteltaessa hankkeen vaikutuksia laajoihin yhtenäisiin metsä- ja peltoalueisiin sekä ekologisiin yhteyksiin.</p> <p>Liitto haluaa saattaa tiedoksi Etelä-Pohjanmaan kulttuuriympäristöselvitykset (https://epliitto.fi/alue-suunnittelu-ja-liikenne/aluesuunnittelun-selvitykset/kulttuuriymparisto/), joista löytyy mm. päivitettyä tietoa kohteista.</p>	<p>Mainittuihin kappaleen 8.5.4 taulukoihin on lisätty kohteiden sijainnit kunnittain.</p>
<p>Etelä-Suomen aluehallintovirasto (peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö)</p> <p>Arviointiselostuksessa on tarpeellista tuoda esille, sijaitseeko alle 100 metrin ja 100–300 metrin etäisyydellä päiväkoteja, kouluja, vanhusten hoitolaitoksia, sairaaloita tai muita vastaavia helposti häiriintyviä kohteita. Tietoja olisi hyvä täydentää myös rakentamattomien rakennuspaikojen tiedoilla vastaavalla etäisyydellä asuinrakennusten, loma-asuntojen ja häiriintyvien kohteiden osalta.</p> <p>Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena Säteilyturvakeskuksen lausunnon pyytämistä arviointiselostuksesta, joka säteilyn asiantuntijaviranomaisena voi lausunnossaan ottaa kantaa suunnitellun voimajohdon aiheuttamiin mahdollisiin terveysvaikutuksiin ja niiden torjuntaan.</p> <p>Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisena, että arviointiselostuksessa kuitenkin arvioidaan mahdollisia vaikutuksia vedenottamoihin, silloin kun purkamis- tai rakentamistoimenpiteitä tehdään lähellä vedenottamoita. Yleissuunnitteluvaiheessa on tarpeellista myös selvittää, sijaitseeko voimajohtolinjan lähialueella talousvesikaivoja, jotta niiden sijainti voidaan maarakentamisessa tarvittaessa ottaa huomioon ja estää mahdolliset vaikutukset talousveden laatuun ja määrään.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on huomioitu helposti häiriintyvät kohteet suunniteltujen voimajohtojen läheisyydessä. Lähialueelle sijoittuvat kohteet on esitetty kappaleessa 11.6.1.</p> <p>Säteilyturvakeskus on antanut lausunnon arviointiohjelmasta ja lausunto tullaan pyytämään myös arviointiselostuksesta.</p> <p>Arviointiselostukseen on pyydetty voimajohdon varrelle sijoituvilta kunnilta tietoja vedenottamoista. Saatujen tietojen perusteella niihin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset on esitetty kappaleessa 6.3.5.</p> <p>Voimajohtoreitin yleissuunnitteluvaiheessa pyritään myös huomioimaan havaittavissa olevat talousvesikaivot.</p>
<p>Finavia Oyj</p> <p>Kuten YVA-ohjelmassa on esitetty, voimajohtolinja sijaitsee osalla matkaa alueella, jossa yli +30 m AGL (maanpinnasta) korkeuteen ulottuvat pylväät edellyttävät lentoesteluvan. Finavia muistuttaa, että myös pylväiden/johtojen asentamiseen käytettävät laitteet, rakenteet tai menetelmät edellyttävät ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaisen lentoesteluvan, mikäli ne ulottuvat laissa sanotulla alueella yli +30 m AGL korkeuteen.</p>	<p>Asiat tulevat huomioitavaksi yleissuunnittelussa.</p>
<p>Fintraffic lennonvarmistus Oy</p> <p>ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta osoitteesta Lentoesteet paikkatietoaineistona Fintraffic. Tätä aineistoa</p>	

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelle mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.</p> <p>Hausjärven kunta</p> <p>Esitetään korjausta ympäristövaikutusten arviointiohjelman sivulla 136 olevaan kuvaan 5.56 "Hikiän kylän rakennuskaava" eli Hikiä 06 rakennuskaava-rajauksen osalta (sininen katkoviiva). Kuvaselitteessä rajaus on esitetty kattavan korttelit 60–66 ja 68–69 sekä tie- pysäköinti- ja puistoaluetta, mutta kuvassa rajattuna ovat korttelit 62–69 (kortteli 61 jää rajauksen ulkopuolelle).</p> <p>Pyydetään lisäämään ympäristövaikutusten arviointiohjelman puuttuvat tiedot Hikiän kylän rakennuskaavasta (lainvoimainen 10.5.1984) eli Hikiä 08, joka kattaa korttelit 60–61, 67 sekä tie- ja puistoalueet. Johtoalue kulkee asemakaavoitetun alueen poikki.</p> <p>Suosittelaaan huomioimaan voimajohtolinjan varoalueen ulottuminen kortteliin 60, jossa on voimassa Hikiä 12 rakennuskaavan muutos (lainvoimainen 2.5.1988). Rakennuskaavan muutos kattaa korttelit 60 ja 61 sekä tie- ja puistoalueet.</p> <p>Lisäksi Hausjärven kunta huomauttaa, ettei sivulla 136 olevasta kartasta selviä ulottuuko nykyinen johtoalue korttelin 65 alueelle. Karttaesityksen kohdistuksessa on epätarkkuutta, joka pyydetään korjaamaan.</p>	<p>Hikiän rakennuskaavaa koskevat muutokset on huomioitu arviointiselostuksen kappaleessa 10.5.3.</p> <p>Johtoalue ei levene entisestään, eikä se sijoitu korttelin 65 alueelle.</p>
<p>Hämeen ELY-keskus</p> <p><i>Yhdyskuntarakenne, kaavoitus, maisema- ja kulttuuriympäristö, virkistyskäyttö</i></p> <p>Hankkeen vaikutuksia tulee tarvittaessa arvioida myös nk. paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin ja alueisiin ohjelmassa esitettyjen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen lisäksi. Rakennusperintölain, kirkkolain ja valtion rakennuskannasta annetun asetuksen nojalla suojellut kohteet tulee vielä merkitä kartoille, huomioiden erityisesti ne kohteet, joihin kohdistuu vaikutuksia.</p> <p>Ohjelmassa esitetään maisema-analyysin tekemistä. Maisema-analyysin lisäksi tulee selvittää kulttuuriympäristön kaikki olennaiset vaikutuksenalaiset piirteet, ml. historiallinen merkittävyys. Suositeltavaa on käyttää asianmukaista matriisimallista arviointikehikkoa.</p> <p>Hämeen ELY-keskuksen alueella on joitakin voimajohton vaihtoehtoisia linjauksia (Pippuri, Riuttavuori, Por-vari-Laurila, Karhusilta, Soila), joissa muutoksen takia lähi- ja kauko- maisemavaikutuksiin tulee kiinnittää eri-tyistä huomiota, samoin kuin maisemallisesti arvokkailla alueilla.</p> <p>Erityisesti rantojen loma-asumisen alueisiin kohdistuvia vaikutuksia tulee tarkastella laajempaan kokonaisuutena niin oikeudellisina, taloudellisina kuin elinympäristön laatuun liittyvinä tekijöinä. Nämä näkökulmat tulee vielä ottaa huomioon ohjelmassa muiden tunnistettujen kohteiden lisäksi.</p> <p><i>Kasvillisuus ja eläimistö, luonnonsuojelu</i></p> <p>YVA-ohjelmasta jää hieman epäselväksi, tehdäänkö voimajohtolinjauksen vaikutusalueella olevissa muille direktiivilajeille kuin liito-oravalle, soveltuviissa elinympäristöissä näiden lajien esiintymisestä selvitykset. Myös lajien kulkuyhteydet tulee arvioida, sillä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen välisten</p>	<p>Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön paikallisesti arvokkaita kohteita tiedusteltiin voimajohtoreitin varrelle sijoituvista kunnista. Saadut kohteet on huomioitu arviointiselostuksessa kappaleessa 8.5.4.6. Paikallisesti arvokkaat kohteet sekä rakennusperintölain, kirkkolain ja valtion rakennuskannasta annetun asetuksen nojalla suojellut kohteet on esitetty kartoilla kappaleessa 8.5.4.6 sekä Liitteen 1 karttalehdillä.</p> <p>Maisema-analyysin lisäksi on tarkasteltu, miten hanke vaikuttaa alueiden kulttuurihistorialliseen arvoon ja luonteeseen.</p> <p>Sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvilta että uuteen maastokäytävään sijoituvilta vaihtoehdoilta on tehty arviointi lähi- ja kaukomaiseman vaikutuksista sekä vaihtoehtojen keskinäinen vertailu.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 10.5 on arvioitu asutukselle ja maankäytölle syntyviä vaikutuksia ja kappaleessa 11.6.4 vaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen.</p> <p>Liito-oravaselvitys tehtiin kaikilla johtoreitiltä havaituilta liito-oravalle sopivilta metsäkuvioilta. Muiden luontodirektiivin IV a mukaisten lajien osalta suoritettiin elinympäristöpotentiaalin tarkastelu.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>kulkuyhteyksien heikkeneminen voi johtaa myös lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymiseen tai häviämiseen.</p> <p>Vaikutustenarvioinnissa tulee myös esittää, mitä vaihtoehtoja kielteisten vaikutusten lieventämiseen on sekä lieventämisen mahdolliset ristikkäisvaikutukset muihin arvioitaviin tekijöihin.</p> <p>Ormajärven ja voimajohtolinjan vaikutusalueen välisen alueen virtavesiympäristöjen merkitys saukolle tulee selvittää. Tärkeintä on selvittää ne lisääntymispaikan ekologisen toimivuuden kannalta kriittiset alueet, joiden avulla saukkonaaras kykenee elättämään pentueensa talven yli.</p> <p>YVA-menettelyssä tulee myös arvioida mahdollisten luonnonsuojelulain ja vesilain mukaisten poikkeamislupien tarpeet.</p> <p><i>Maa- ja kallioperä, pohjavedet, luonnonvarojen hyödyntäminen</i></p> <p>Kartta-aineiston hahmottamista vaikeuttaa paikoin useat päällekkäiset aineistot. Kartta-aineistosta puuttuu ainakin Padasjoella Hahjärven pohjoisrannalla ja Matosalmen etelärannalla sijaitsevat peruskartalle merkityt lähteet sekä Hämeenlinnassa Hauskalankankaan pohjavesialueella, noin 100 m:n etäisyydellä voimalinjasta sijaitseva Pyssymäen pohjavedenotto.</p> <p>Pohjavesialueilla ja pohjavesivaikutteisten luontotyyppien läheisyydessä tulee arvioida, onko rakentaminen toteutettavissa niin, ettei siitä aiheuteta haitallista pohjaveden purkautumista tai pintavesien haitallista imeytymistä pohjavesiesiintymään. Jos mainittuja haitallisia pohjavesivaikutuksia voi aiheutua tulee arvioida vesilain mukaisen luvan tarve.</p> <p><i>Pintavedet</i></p> <p>Vesilain 5 luvun 6 §:n mukaan muusta kuin vähäisestä ojituksesta on tehtävä valtion valvontaviranomaiselle ilmoitus 60 vrk ennen ojituksen ryhtymistä. Vähäistäkin ojan siirtoa varten on selvitettävä, kuuluuko oja ojitusyhteisölle, jonka lupa siirtoon tarvitaan.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on esitetty keinoja haitallistenvaikutusten ehkäisyyn ja lieventämiseen.</p> <p>Arviointiselostuksessa kappaleessa 6.7.5 on arvioitu vaikutukset saukon elinympäristöön.</p> <p>Liitteen 1 karttalehtiä on pyritty selkeyttämään. Vaikutuksia vedenottamoihin on käsitelty kappaleessa 6.3.5.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 6.3.5 on arvioitu vaikutukset pohjavesiin. Myös rakentamisen aikaiset vaikutukset on arvioitu ja arvioitujen vaikutusten pohjalta toteutetaan tarvittaessa kohdeohjeet ohjaamaan yleissuunnittelua ja rakentamista.</p> <p>Voimajohtohankkeessa saatetaan joutua suorittamaan vähäisiä ojen siirtoja tai vähäisiä väliaikaisia ojen siirtoja rakentamisvaiheessa. Pintavesien valumaoloihin pyritään aiheuttamaan mahdollisimman vähän kielteisiä muutoksia. Ojitusilmoituksen tarve huomioidaan tapauskohtaisesti.</p>
<p>Hämeen liitto</p> <p>Kanta-Hämeen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön lähtötietona YVA-ohjelmassa on pääosin käytetty vuonna 2003 valmistunutta Hämeen liiton julkaisua Rakennettu Häme. Rakennusperintökohteissa ja niiden arvotuksessa on tämän jälkeen tapahtunut muutoksia. Kanta-Hämeen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön päivitysinventointi valmistui 2019. Yksi keskeinen tavoite selvityksessä oli 1900-luvun viimeisten vuosikymmenten ja 2000-luvun alun arkkitehtuurin huomiointi osana maakunnallisesti arvokasta rakennusperintöä. Ympäristövaikutuksia arviotaessa tulisi huomioida myös tämä uudempi päivitysinventointi Kanta-Hämeen alueella.</p>	<p>Arviointiselostuksessa on huomioitu Kanta-Hämeen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön päivitysinventointi 2019. Maakunnallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita on käsitelty kappaleessa 8.5.4.5.</p>
<p>Hämeenlinnan kaupunki</p> <p>Hankkeen toteutusvaiheessa tulee pyrkiä välttämään pylväiden sijoittamista talousvesikaivojen kohdalle ja muutenkin turvamaan kaivovesien laatu. Asukkaisiin kohdistuvat riskit tulee erityisesti huomioida linjan rakentamisvaiheessa.</p>	<p>Hankkeen yleissuunnitteluvaiheessa huomioidaan havaittavissa olevat talousvesikaivot.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Huomioon tulee ottaa rakentamisaikainen melu, pöly ja värinä sekä vaikutukset kiinteistöjen omiin talousvesikaivoihin.</p> <p>Voimajohtohankkeen johtoalueelle sijoittuu kaksi perinnebiotooppia, jotka ovat uhanalaisluokitukseltaan (IUCN) äärimmäisen uhanalaisia (CR). Lausunnoissa todetaankin, että voimajohtoalueen alle jäävien arvokkaiden luontokohteiden maanomistajia tulee tiedottaa, opastaa ja kannustaa voimajohtoalueiden luonnon hoitoon.</p> <p>Hämeenlinnassa Alajärvi-Hikiä voimajohtohankkeen läheisyyteen 23 metrin päähän sijoittuu Seppälän liito-oravan elinalue, joka tulee todennäköisesti supistumaan johtoalueen reunavaikutuksen myötä. Alueella olisi tärkeää selvittää laajemmalla alueella liito-oravalle sopivia elinympäristöjä ja turvata niiden lisäksi kulkuyhteydet metsäalueiden välillä. Edelleen todetaan, että hankkeen rakentaminen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2026–2028, jolloin hanketta varten vuonna 2021 tehdyt liito-oravakartoituksen tiedot ovat jo vanhentuneet.</p> <p>Yleisesti ottaen näin mittavien hankkeiden yhteydessä on mietittävä toimijan puolelta ekologisen kompensaaation mahdollisuuksia, koska hankkeesta syntyviä haittoja ei voida estää tai lieventää riittävästi.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleissa 6.7 ja 6.8 on arvioitu liito-oravaan kohdistuvia vaikutuksia myös Seppälän liito-oravan elinalueen osalta.</p>
<p>Hämeenlinnan kaupungin museo</p> <p>Johtoreiteiltä on hanketta varten laadittu syksyn 2021 aikana arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy), jonka tuloksia ei ole huomioitu vielä arviointiohjelmassa. Selvitys on Kanta-Hämeen osalta suoritettu riittävällä tarkkuudella ja sitä voidaan käyttää arvioitaessa hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.</p> <p>Vaikutusten arvioinnissa, hankkeen jatkosuunnittelussa ja pylväiden sijoittelussa on huomioitava erityisesti suoraan linjakäytävällä oleva historiallinen tienpohja Ylinen Viipurintie, Siltala, mj-tunnus 1000043842.</p> <p>Pylväspaikkaa ei tule suunnitella kiinteän muinaisjäänneksen alueelle tai välittömään läheisyyteen. Pylväskäytävän huollossa kiinteä muinaisjäänne tulee myös huomioida niin, että siihen ei kajota. Samoin voimajohtohankkeen rakennusvaiheessa tulee varmistua siitä, että muinaisjäänne on kaikkien alueella toimivien tiedossa, jotta siihen ei kajota. Mikäli kohteen alue-rajauksen sisälle tai rajauksen välittömään läheisyyteen suunniteltaisiin pylväspaikkaa, tulee tarkemmat suunnitelmat lähettää Kanta-Hämeen alueelliseen vastuumuseoon lausuttavaksi.</p> <p><i>Rakennettu kulttuuriympäristö ja kulttuurimaisema</i></p> <p>Hankkeen arviointiselostuksessa tulee viitata Kanta-Hämeen osalta viimeisimpään, maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen selvitysraporttiin vuodelta 2019 (Hämeen liitto ”Hämeen maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt”).</p> <p>Hausjärvellä hankealue sijoittuu kirkonkylän tuntumaan, jonka vuoksi vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida Hikiä-Kirkonkylä osayleiskaavatyön yhteydessä laadittu Hausjärven kirkonkylän ja Hikiän osayleiskaava-alueen rakennetun kulttuuriympäristön selvitys (Heilu Oy 2021) ja maisemaselvitys (Eriksson Arkkitehdit Oy 2011 & Tengbom Oy 2021).</p>	<p>Arviointiselostuksessa kappaleessa 8.5.4.5 on huomioitu Ylinen Viipurintien historiallinen tienpohja. Arvioitujen vaikutusten pohjalta toteutetaan tarvittaessa kohdeohjeet ohjaamaan yleissuunnittelua ja rakentamista.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 9.5 on arvioitu kiinteille muinaisjäänneksille kohdistuvat vaikutukset ja mahdollisuus niiden ohittamiselle pylvässuunnittelussa. Arvioitujen vaikutusten pohjalta toteutetaan tarvittaessa kohdeohjeet ohjaamaan yleissuunnittelua ja rakentamista.</p> <p>Arviointiselostuksessa on huomioitu Kanta-Hämeen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön päivitysinventointi 2019. Maakunnallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita on käsitelty kappaleessa 8.5.4.5.</p> <p>Hausjärven kirkonkylän maisemaselvityksiin on perehdytty. Kirkonkylän alueelta ei kuitenkaan juuri ole näköyhteyttä voimajohtojolle.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Kanta-Hämeen alueellinen museo toteaa, että rakennetun kulttuuriympäristön vaikutusten arvioinnin tukena tulisi käyttää myös kuntakohtaisia inventointeja, jotka ovat laadittu muun muassa Lammin ja Tuuloksen seudulta.</p> <p>Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo pyytää tarkistamaan sivulla 150 esitetyn kuvan 5.66 kulttuuriympäristöihin liittyvät tiedot, sillä esimerkiksi karttakuvassa esitetty Poltinahon kasarmialue ei sijaitse hankealueella.</p> <p>Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa, että hankealueen puutteellisesti esitetyt kulttuuriympäristöön liittyvät arvoalueet tulee tarkastaa tehdyistä rakennusperinnön inventoinneista ja täydentää tiedot ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.</p>	<p>Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön paikallisesti arvokkaita kohteita tiedusteltiin voimajohtoreitin varrelle sijoittuvista kunnista. Saadut kohteet on huomioitu arviointiselostuksessa kappaleessa 8.5.4.6. Paikallisesti arvokkaat kohteet on myös esitetty Liitteen 1 karttalehdillä.</p> <p>Kanta-Hämeen kulttuuriympäristöihin liittyvät tiedot on tarkistettu arviointiselostukseen ja esimerkiksi Poltinahon kasarmialue on poistettu listauksesta. Puutteellisia tietoja on täydennetty ja kaikki kohteet on esitetty kappaleessa 8.5.4.5 sekä Liitteen 1 karttalehdillä.</p>
<p>Janakkalan kunta</p> <p>Johtoalueen laajentaminen edellyttää kuitenkin puiden kaatoa nykyisten johtoreittien reunustoilta. Puiden kaatoa ei tule tehdä lintujen pesimäaikana. Suunnitellun voimajohtoreitin läheisyyteen sijoittuvat kanahaukan pesäpaikat tulee huomioida toteutuksessa. Myös lintujen massalävähyspaikat ja niiden läheiset peltoalueet tulee huomioida ja varustaa rakennettavat voimajohtodot esimerkiksi huomiopalloilla tai heijastimilla törmäysriskin pienentämiseksi.</p>	<p>Lintuihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kappaleessa 6.6.5.</p>
<p>Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän seudun ympäristöterveys</p> <p>On suositeltavaa hakea vaihtoehtoisia linjausta kohdissa, joissa vakituksessa asuinkäytössä oleviin asuinrakennuksiin on etäisyyttä alle 100 m.</p> <p>Syrjäharjun pohjavesialueen osalta voimajohtodot purkuun ja rakentamiseen liittyvät toimet tulee toteuttaa siten, että pohjaveden laatua ei heikennetä.</p>	<p>Vaihtoehtoisia voimajohtoreittejä sekä muita teknisiä tarkistuksia reitteihin on tehty arviointiohjelman jälkeen ympäristölistien vaikutusten ja asutuksen huomioimiseksi sekä saatujen palautteiden perusteella. Reittimuutokset on esitetty kappaleessa 4.4.1.</p>
<p>Jämsän Ravi ry, Etelä-Suomen Hevosjalostusliitto ry, Hämeen hevosjalostusliitto ry, Keski-Suomen hevosjalostusliitto ry</p> <p>Lausunnossa esitetään, että Alajärvi-Hikiä voimajohto sijoitettaisiin Jämsän raviradan kohdalla kulkemaan uutta linjausta eli voimajohtodot nykyisen sijainnin länsipuolelle luonnosteltua linjausta pitkin. Nykyinen linjaus aiheuttaa hankaluuksia mm. raviradan käytössä, rajoittaa raviradan perusrannustoitaa, hankaloittaa esimerkiksi onnettomuustilanteissa pelastustoimia sekä yleisesti alueen kehittämisessä.</p>	<p>Raviradan ohittavaa läntistä reittivaihtoehtoa muokattiin alueen toimintojen ja maanomistajapalautteen perusteella. Reittivaihtoehtodot sijaintia tarkistettiin hieman länteen ja muutos on esitetty kappaleessa 4.4.1</p>
<p>Keski-Suomen museo</p> <p>Raporttiin tulee korjata ja myös vaikutuksien arvioinnissa huomioida, että Petäjäveden vanha kirkko on Unesco-maailmaperintökohde. Sen osalta tulee YVA-ohjelmaa täydentää ja ottaa huomioon maailmaperintö-kohteisiin liittyvät ympäristövaikutuksien arvioinnin menetelmät.</p> <p>Lisäksi rakennettua kulttuuriympäristöä käsittelevästä aineistosta puuttuu kokonaan Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. Ohjelmassa tulee näkyä, että vanhan Alajärvi-Hikiä kantaverkon kohteista Petäjäveden muuntoasema on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Myöskään Keski-Suomen maakuntakaavassa olevaa kulttuuriympäristön vetovoima-alueita ei ole tarkasteltu YVA-ohjelman sisällössä vaikutuksien arvioinnin osalta.</p> <p>Keski-Suomen museon näkemyksen mukaan ohjelmassa ei ole tuotu riittävästi esille rakennetun kulttuuriympäristön</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 8.5.4.2 on arvioitu UNESCO-maailmanperintökohteeseen, Petäjäveden kirkkoon, kohdistuvat vaikutukset. Arviointimenetelmänä on käytetty HIA-menetelmää (Heritage Impact Assessment).</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 8.5.4.5 on arvioitu maakunnallisesti arvokkaisiin rakennetun ympäristön kohteisiin kohdistuvia vaikutuksia. Kohteita on täydennetty Keski-Suomen maakunnallisten rakennetun ympäristön arvokohteiden sekä vetovoima-alueiden osalta. Kohteet ja alueet on esitetty myös Liitteen 1 karttalehdillä.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>osuutta eikä sen vuoksi myöskään vaikutuksien arviointi ole riittävä. Erityistä huomioita tulee kiinnittää Petäjaveden alueen kohteisiin. Myös Jämsän osuus tulee tarkastella rakennetun kulttuuriympäristön vaikutuksien osalta maakunnallisesti merkittävät alueet ja kohteet huomioiden.</p> <p>Arviointiohjelmassa on hyvin ohuesti ja ylimalkaisesti kuvattu ja esitetty arviointitapaa hankkeen vaikutuksista arkeologiseen kulttuuriperintöön. Kulttuuriympäristön osalta kuvaukset ja arviointi keskittyy ensisijaisesti kulttuurimaisemaan. Arviointiohjelmaa tulee täydentää arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Lisäksi arviointikriteereistä ei käy selville, miten kriteerejä käytetään arkeologisen kulttuuriperinnön osalta, esimerkiksi miten etäisyydet ja näkymät vaikuttavat arvioinnissa suhteessa arkeologiseen kulttuuriperintöön. Myöskään metsäpeitteisessä maastossa arkeologisen kulttuuriperinnön läheisyydessä tapahtuvaa työnaikaista työkone/työmaaliikennettä ei ole arviointikriteereissä huomioitu.</p> <p>Työmaaliikenne muinaisjäännösten läheisyydessä on kuitenkin yksi suurimmista uhista kiinteiden muinaisjäännösten säilymiselle koskemattomina voimajohtohankkeissa.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleissa 9.3 ja 9.4 on esitetty arkeologiseen perintöön kohdistuvien vaikutusten tunnistaminen ja arviointimenetelmät. Kappaleessa 9.5 on arvioitu arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvia vaikutuksia. Arviointien vaikutusten pohjalta toteutetaan tarvittaessa kohdeohjeet ohjaamaan yleissuunnittelua ja rakentamista.</p>
<p>Keurusselän ympäristö- ja terveydensuojelutoimisto</p> <p>Arvioinnissa tulee huomioida rakentamisvaiheen ja mahdollisten ympäristöönnettomuuksien vaikutukset pohjavesiin. Talousveden laatu ja riittävyys tulee turvata voimajohtoreitin lähikiinteistöillä.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 14 on arvioitu ympäristöönnettomuuksien riskejä ja todettu, että ympäristöasiat huomioidaan suunnittelu- ja rakennusvaiheessa.</p>
<p>Lahden museot</p> <p>Arviointiohjelman taulukosta 5–9 ”Kulttuuriperinnön arvokohteet alle kolmen kilometrin etäisyydellä voimajohtoreiteistä” puuttuu kokonaan Päijät-Hämeen osalta maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Kyseinen taulukko tulee täydentää myös Päijät-Hämeen osalta.</p> <p>Maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen selvityksenä on käytettävissä myös Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö (Wager, H. 2006, Päijät-Hämeen Liitto), jonka tiedot tulee täydentää luvun 5.4.2 alakohtaan ”Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristön kohteet”.</p> <p>Kartta-aineistossa Toritun ja Vesijaon kulttuuriympäristöjen kohdalla 100 tai 300 metrin etäisyydelle johtoalueesta sijoittuu useampi rakennus. Kyseisillä kulttuuriympäristöalueilla sijaitsee arvokkaiksi inventoituja rakennusperintökohteita, jotka ovat olennainen osa alueiden arvopiirteitä. Koska alueita ei ole asema- tai yleiskaavoitettu, arvokohteita ei kuitenkaan ole kaavoista suoraan todettavissa. Arviointimenetelyssä tulee siksi ottaa huomioon myös voimalinjan vaikutusalueelle sijoittuva mahdollinen rakennusperintö ja arvioida vaikutukset kulttuuriympäristöön ja maisemaan myös sen osalta.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleeseen 8.5.4.5 on täydennetty rakennetun kulttuuriympäristön kohteet Päijät-Hämeen osalta.</p> <p>Raportissakin mainittuja rakennuksia tai rakennusryhmiä on kyläraitin varrelta nostettu arviointiselostukseen maisema-analyysikartoille kappaleeseen 8.5.4.</p>
<p>Luonnonvarakeskus</p> <p>Rakennusvaiheen aiheuttamaa häiriötä voisi lieventää ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidin- ja pesimäajan ulkopuolelle mm. mahdollisten soidinalueiden lähetyvillä. Eritoten kanalintujen soittimet saattavat häiriintyä, mikäli voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja.</p>	<p>Lintuihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kappaleessa 6.6.5. Suurelta osin Alajärvi-Hikiän välinen voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohdon paikalle. Voimajohdon rakentamisen ajoittamisella soidinajan ulkopuolelle voidaan lieventää kanalinnuille aiheutuvaa häiriötä.</p>
<p>Metsähallitus</p>	

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Metsähallitus pyytää YVA-ohjelmassa huomioitavaksi seuraavia seikkoja, jotka koskevat Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita. Huomiot on alla esitetty reittiosuuksittain:</p> <p>Alajärvi-Petäjavesi: Metsähallitus on eri mieltä Natura-arviointien velvollisuuden selvittämisessä esitetystä johtopäätöksestä, jonka mukaan voimajohtorakentaminen ei aiheuttaisi potentiaalisia riskejä Mäntykankaan Natura-alueen suojelutavoitteille. Metsähallituksen näkemyksen mukaan esitetyn tiedon perusteella ei voida poissulkea, etteikö hankkeella yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa voisi olla merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen luonnonarvoihin liito-oravan osalta. Täten alueen osalta tulisi tehdä Natura-arviointi.</p> <p>Voimalinjan korkeuden kasvaessa se saattaa lisätä lintujen törmäysriskiä. Tämän riskin lievittämiseksi sekä Mäntykankaan että Matosuon kohdilla voimalinja tulee merkitä varoituspaloilla.</p> <p>Petäjavesi-Jämsä: Metsähallituksen näkemyksen mukaan johtoaukeaa ei tule leventää Hallinmäen Natura-alueen sisällä, sillä se heikentäisi todennäköisesti alueen suojelu- ja Natura-arvoja. Suojelualueen ja Natura-alueen kannalta paras ratkaisu olisi siirtää koko nykyinen voimalinja uuteen, suojelualueen kiertävään johtokäytävään (EF1), jolloin monelle lajille johtokäytävästä muodostuva leviämiseeste poistuisi suojelualueen sisältä johtoaukean umpeenkasvun myötä. Voimalinjahankkeen eri toteutusvaihtoehtojen vaikutukset Hallinmäen Natura-alueen suojeluperusteisiin on arvioitava huolellisesti.</p> <p>Toivila-Hikiä Metsähallitus huomauttaa, että ohjelmassa esitetyistä arvokkaista luontokohteista (taulukko 5–14 ja liite 1, karttalehti 18) puuttuu kiinteistöllä Metsä-Norola sijaitseva liito-oravan esiintymispaikka/reviiri sekä Natura-luontotyypit lehdot sekä pikkujoet ja purot. Metsähallitus katsoo, että hankkeen vaikutukset Metsä-Norolan liito-oravaesiintymään ja Natura-luontotyypeihin tulee tunnistaa ja huomioida hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa. Tämä edellyttää Metsä-Norolan liito-oravaesiintymän tarkistamista ja lajille sopivien elinympäristöjen kartoitusta johtoalueen länsipuolella.</p>	<p>Arviointiselostuksen liitteenä on Natura-arvioinnit viidelle Natura-alueelle voimajohtoreitillä tai sen läheisyydessä ja Mäntykankaan Natura-alue on yksi niistä.</p> <p>Lintuihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kappaleessa 6.6.5. Kyseisessä kappaleessa sekä Liitteen 2 karttalehdillä on esitetty suositeltavat sijainnit varoituspalojen käytölle.</p> <p>Arviointiselostuksen liitteenä olevassa Hallinmäen Natura-arvioinnissa on arvioitu vaihtoehtojen reittien vaikutuksia Natura-alueelle.</p> <p>Metsä-Norolan kiinteistöllä sijaitseva liito-oravan esiintymispaikka ja luontoarvot on täydennetty arviointiselostukseen.</p>
<p>MTK Häme</p> <p>YVA-ohjelmassa tulee nostaa kärkiteemaksi vaikutukset ihmisiin ja elinkeinoihin, jotta asukkaat ja heidän elinkeinonsa tulevat edelleen toimeen kyseisellä alueella. Lausunnossa toivotaan aktiivista ja suoraan tiedottamista myös yksittäisiin maanomistajiin hyvän yhteistyön ylläpitämiseksi ja esimerkiksi rakentamistöiden oikean ajankohdan varmistamiseksi, ettei siitä olisi haittaa maanomistajille.</p> <p>Haittojen vähentämiseksi kannustetaan käyttämään peltoalueilla haruksettomia peltopylväitä aina kun se on mahdollista ja huomioimaan linjojen ripustuskorkeudet siten, ettei niistä ole haittaa koneiden liikkumiselle ko. alueilla.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 11 on arvioitu hankkeen vaikutuksia ihmisiin ja kappaleessa 11.6.4 tarkemmin elinkeinoihin ja yritystoimintaan. Vaikutuksia metsätalouden harjoittamiselle on arvioitu kappaleessa 10.5.6. Hanketoimija lähettää lähimaanomistajille kirjeet myös selostusvaiheessa.</p> <p>Pelloille sijoituvilla suorilla johto-osuuksilla voidaan käyttää haruksettomia peltopylväitä. Pylväiden tekniset ratkaisut ja sijoittelu tarkentuvat yleissuunnitteluvaiheessa.</p>
<p>Multian kunta</p> <p>Vilhusenmäen alueella linjausmuutos B - C1 olisi suositeltavin. Tässä vaihtoehdossa ei mennä vanhojen metsien suojelualueelle. Uuden johdinkäytävän leveys ja pituus on pienempi kuin vaihtoehdossa B - C2, jossa jouduttaisiin rakentamaan kokonaan uutta johdinkäytävää noin 1,2 km. Suurin haitta suojelualueelle on rakennustyönaikainen toiminta.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 14 on arvioitu keskeisiä reittivaihtoehtojen välisiä eroja.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Kyseessä on vanhojen metsien suojelualue, jossa suojeltavana eläinlajeina on liito-orava.</p> <p>Petäjaveden kunta</p> <p>Voimajohtolinjan linjausmuutos Petäjaveden sähköaseman läheisyydessä tulee tarkastella vielä maastossa uudestaan esimerkiksi kunnan edustajan kanssa, jotta uusi linjaus aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittaa alueen rakennetuille pihapiireille.</p> <p>Arviointiohjelman liitekartoilta puuttuvat rantaosayleiskaavojen rakentamattomien rantarakennusyksiköiden merkinnät (RA, AP jne.), jotka tulee huomioida vaikutusarvioinnin laadinnassa. Mikäli voimalinjan sijoitus estää uusien rantarakennusoikeuden toteutuksen, tulee tämä korvata maanomistajille.</p> <p>Syrjäharjun Natura-alueen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon voimajohtolinjan sijoittaminen olemassa olevan voimajohtolinjan paikalle. Tällöin voimajohtoalue levenisi neljä metriä molemmin puolin voimajohtoaluetta. Voidaan arvioida, että suurin haitta Natura-alueelle olisi rakentamisen aikainen toiminta. Mikäli uusi 400 + 110 kV voimajohto voidaan sijoittaa olemassa olevan voimalinjan paikalle, vältetään uuden johtokäytävän rakentamisesta.</p>	<p>Sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvilta että uuteen maastokäytävään sijoituvilta vaihtoehdoilta on tehty maastoinventoinnit vuosina 2021–2022.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 10.5.2 ja 10.5.3 on arvioitu hankkeen vaikutukset yleis-, osayleis- ja asemakaavoihin. Maanomistajille maksettavista korvauksista ei päätetä YVA-menettelyssä.</p> <p>Arviointiselostuksen liitteenä olevassa Syrjäharjun Natura-arvioinnissa on arvioitu vaihtoehtoisten reittien vaikutuksia Natura-alueelle. Myös rakentamisen aikaisia vaikutuksia on arvioitu.</p>
<p>Pirkanmaan ELY-keskus</p> <p>Kuhmoisten kunta liittyi osaksi Pirkanmaan maakuntaa vuoden 2021 alusta. Kunnan alueella on tästä huolimatta toistaiseksi voimassa Keski-Suomen maakuntakaava.</p> <p>Hankealueen lähiseudun asuin- ja lomarakennukset sekä haastavat maastomuodot sekä luontoarvot on otettu huomioon muodostamalla kiertäviä vaihtoehtoja.</p> <p><i>Luonnonsuojelualueet ja eliöstö</i></p> <p>Vaikutusten lieventämiseksi on suositeltavaa merkitä lintujen muutonaikaisten levähtämisalueiden, erityisesti avosoiden ja laajojen peltoalueiden, sekä Päijänteen FINIBA-alueiden läheiset voimajohdot lintupalloin tai heijastimin törmäysriskin vähentämiseksi.</p> <p>Varsinaista linnuston maastaselvitystä ei ole laadittu pesimälinnuston, kanalintujen soidinreviirien tai muutonaikaisen lajiston selvittämiseksi. Vaikutusten arvioinnissa kanalintujen tunnistetaan olevan yksi potentiaalisista törmäysriskin lajiryhmistä ja erityisesti uusien maastokäytävien alueelta tulisi korottaa kanalintujen reviirit ja huomioida ne reittien suunnittelussa.</p> <p>Ketokatkeron on erittäin uhanalainen putkilokasvi, ja esiintymän turvaaminen tulee ottaa huomioon johtoreitin rakennustöiden suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä hankkeen vaikutusten arvioinnissa.</p> <p>Liito-oravan kulkuyhteyden säilyttämiseksi on liito-oravan elinpiiriin lähellä tehtävien puuston poiston yhteydessä suositeltavaa jättää arviointiohjelmassa kuvatun valikoivan hakuun keinoin puustoinen kulkuyhteys johtoreitille.</p> <p>Haitallisista vieraslajeista johtoreiteillä havaittiin lupiinia, jonka leviämisen estäminen tulee huomioida maansiirtotöitä suunniteltaessa ja toteutettaessa.</p> <p><i>Pintavedet</i></p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 10.5.1 on huomioitu Kuhmoisten osalta Keski-Suomen maakuntakaava.</p> <p>Lintuihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kappaleessa 6.6.5. Kyseisessä kappaleessa sekä Liitteen 2 karttalehdillä on esitetty suositeltavat sijainnit varoituspallojen käytölle.</p> <p>Varsinaista linnustonselvitystä ei ole tehty eikä reviirejä arviointiselostukseen kartoitettu, mutta havainnointia on tehty maastoinventointien yhteydessä. Käytetyt aineistot olivat arviointityötä varten riittävät eikä epävarmuuksia jäänyt. Suurelta osin Alajärvi-Hikiän välinen voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohdon paikalle. Kanalinnulle aiheutuvaa häiriötä sekä törmäysriskiä voidaan lieventää rakentamisen ajoittamisella soidinajan ulkopuolelle ja käyttämällä huomiomerkitöitä voimajohtopylväissä ja mahdollisissa haruksissa.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Ohjelmasta ei käy ilmi se, miten pienvesiin mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset estetään tai minimoidaan. Arviointiselostuksessa on tarkasteltava sekä rakentamisen ja käytön aikaisia vaikutuksia mutta myös sitä, kuinka mahdollisia vaikutuksia voidaan ehkäistä tai vähentää, jotta pienvesien tilaa ei heikennetä. Menettelyt tulisi kuvata YVA-selostuksessa.</p> <p><i>Pohjavedet</i></p> <p>Vaikutusten arvioinnissa on huomioitava työnaikaiset pohjavesivaikutukset, kuten työkoneiden käyttö, huolto ja säilytys (mm. polttoaine- ja öljyvuodot). Lisäksi tulee huomioida rakentamiseen liittyvät vaikutukset, kuten pylväiden perustusten rakentaminen (mm. perustamistavat ja -menetelmät, pohjaveden pinnankorkeus ja vaikutus siihen).</p> <p><i>Ilmasto</i></p> <p>Hiilivarastovaikutuksissa tulisi huomioida esitetyn lisäksi myös maaperän hiilivaraston poistumat erityisesti turvemaiden osalta.</p> <p>Elinkaaren loppuosassa voisi kiinnittää huomiota myös materiaalien uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen.</p> <p>Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta siirtoverkon toimintavarmuus erilaisissa tilanteissa on keskeinen kysymys. Tässä olisi hyvä tunnistaa sekä yksittäiset ääritapahtumat, että pitkän aikavälin keskimääräiset muutokset olosuhteissa. Esitetyt tietolähteet tukevat muutosten tunnistamista.</p> <p>Ilmastonmuutokseen sopeutumisen osalta olisi toimintaan itseensä kohdistuvien riskien lisäksi hyvä myös tarkastella, voiko ilmaston muuttuminen pitkällä aikavälillä lisätä hankkeen aiheuttamia ympäristövaikutuksia tai lisätä ympäristön herkkyyttä hankkeen aiheuttamille vaikutuksille.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 6.3.6 on arvioitu pintavesiin kohdistuvien vaikutusten ehkäisyä ja lieventämistä.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 6.3.6 on arvioitu myös pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten ehkäisyä ja lieventämistä.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 7.5.2 on arvioitu maaperän hiilivaraston poistumaa, myös turvemaiden osalta. Kappaleessa 7.5.4 on arvioitu voimajohtoon käytöstä poistamisen ja purkamisen aikaisia vaikutuksia sekä materiaalien kierrättämistä.</p> <p>Yksittäisiä toimintavarmuuteen liittyviä tekijöistä ei ole nostettu arviointiselostuksessa. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on käsitelty kappaleessa 7.6.</p>
<p>Pirkanmaan liitto</p> <p>Johtoreitille Kuhmoisten pohjoisosaan Kurjennoron alueelle on esitetty nykyisen johtoaukean lisäksi vaihtoehtoisia uutta itäistä johtoreittiä. Vaihtoehtoinen reitti siirtäisi johtoaukean kauemmas suojelu-, Natura- ja rantojen suojeluohjelma-alueiden muodostamasta kokonaisuudesta ja tämän pohjoispuolella sijaitsevilta peltoalueilta itään. Näin voimalinja kiertäisi sekä peltoalueet että luonnonsuojelualueen, mitä voidaan pitää tavoiteltavana ja perusteltuna. Myös vaihtoehtoinen reitti sijoittuisi Arvajanreitillä kulttuurimaisemakokonaisuuteen sekä Natura-alueelle. Pirkanmaan liitto korostaa, että maisemavaikutusten arvioinnissa on syytä ottaa huomioon myös reitin siirtymisen mukanaan tuomat muutokset Riihijärven alueelle.</p> <p>Voimajohtoreitin vaihtoehtotarkastelussa ja vaikutusarvioinnissa on tarpeen tunnistaa ratayhteyden yhteystarve -merkintä; voimalinjan toteuttamisella ei tule estää tai vaikeuttaa mahdollisen ratayhteyden toteuttamista.</p>	<p>Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon, maisemaan ja maankäyttöön.</p> <p>Arvajanreitillä valtakunnalliseen kulttuurimaisemakokonaisuuteen kohdistuvat maisemavaikutukset on arvioitu kattavasti kappaleessa 8.5.4.1.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 10.5 on arvioitu hankkeen vaikutuksia kaavoitukseen.</p>
<p>Pirkanmaan maakuntamuseo</p> <p>Kuhmoisissa on vielä voimassa Keski-Suomen maakuntakaava, jossa maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja alueita ei ole merkitty varsinaiselle kaavakartalle. Mahdollisesti tästä syystä niitä ei ole myöskään tunnistettu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa samalla tavalla kuin muiden maakuntien alueella. Pirkanmaan alueella voimajohtolinjat ei sijoitu maakunnallisesti arvokkaiden rakennetun ympäristön kohteiden alueelle.</p>	<p>Arviointiselostukseen on täydennetty maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden listausta Keski-Suomen maakuntakaavan kohteiden ja vetovoima-alueiden osalta.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Voimajohtolinjan vaikutusalueella niitä kuitenkin on. Kyseiset kohteet ja alueet löytyvät Keski-Suomen maakuntakaavan liitteaineistoista ja ne, samoin kuin maakuntakaavan kulttuuriympäristön vetovoima-alue, tulee huomioida osana ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa.</p> <p>Kuhmoisten alueella maisemaan kohdistuvia vaikutuksia on tutkittava maisema-analyysien ja mahdollisin havainnekuvin erityisesti Arvajanreitin kulttuurimaisemaan suunnitellun Kurjennoron voimalinjamuutoksen osalta sekä Kuhmoisten linnanvuoren muinaismaisemaan kohdistuvien vaikutusten osalta.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 8.5.4.1 on esitetty vaikutukset Arvajanreitin kulttuurimaisemaan havainnekuvia ja maisema-analyysejä hyödyntäen.</p>
<p>Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä ympäristöterveyskeskus</p> <p>Arviointiohjelmassa mainittuja raja-arvoja voidaan käyttää, kun arvioidaan sekä sähkömagneettiselle kentälle tapahtuvaa mahdollista altistumista. Meluvaikutusten arvioinnissa tulisi pystyä arvioimaan suhteessa valtioneuvoston päätöksessä asetettuihin raja-arvoihin.</p> <p>Pohjavesien osalta tulisi tarkastella, mitä haittaa itse voimajohtosta tai sen rakentamisesta voi aiheutua ja samalla esittää mahdollisia keinoja hallita tai ehkäistä kyseistä haittaa.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleissa 11.6.1 ja 11.6.2 on arvioitu hankkeen vaikutuksia sähkömagneettisiin kenttiin ja meluun.</p> <p>Arviointiselostuksen kappaleessa 6.3.5 on arvioitu pohjavesiin kohdistuvia vaikutuksia ja kappaleessa 6.3.6 niiden ehkäisyä ja lieventämistä.</p>
<p>Päijät-Hämeen liitto</p> <p>Päijät-Hämeen liitto on ilmoittanut, ettei ole lausuttavaa, mutta liitto tulee lisätä hankkeen jakelulistalle viran-omaisneuvotteluiden ja lausuntopyyntöjen osalta.</p>	<p>Päijät-Hämeen liitto on lisätty hankkeen jakelulistalle ja seurantar ryhmään.</p>
<p>Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä</p> <p>Rakentamisvaiheessa tulee ottaa huomioon ympäristöarvot liittyen maa-ainesten käsittelyyn ja muokkaamiseen sekä pölyn- ja meluntorjuntaan. Lisäksi tulee turvata elinkeinotoimintamahdollisuus ja naapurikiinteistöjen vedenhankinta.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 11.6.4 on arvioitu hankkeen vaikutuksia elinkeinoihin ja kappaleessa 11.6.9 rakentamisen aikaisia vaikutuksia.</p>
<p>Saarijärven kaupunki</p> <p>Voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman sivulla 72 on lueteltu kunnittain voimalinjan alueella tai läheisyydessä voimassa olevat kaavat. Arviointiohjelmasta puuttuu Valkenen –vesistön rannalle laadittu Matkasalon ranta-asemakaava.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleeseen 10.5.3 on lisätty puuttunut Matkasalon ranta-asemakaava.</p>
<p>Seinäjoen museot</p> <p><i>Arkeologinen kulttuuriperintö</i></p> <p>Suunnitellun johtoreitin äärelle sijoittuvat muinaisjäännökset voidaan ottaa huomioon pylvässiioittelussa, jos ne sijoittuvat johtoaueille ja tarvittaessa kohteet tulee suojata rakentamisen aikana.</p> <p><i>Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisemat</i></p> <p>Maakuntakaavassa (2005) kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä (ma) Keisalan kylän alue, sijaitsee Soinissa noin 2 km voimalinjan länsipuolella. Se on merkitty kaavaan kolmena erillisenä alueena, mutta päivitysinventoinnissa (Ehdotukset Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi osa 2, Päivitys- ja täydennysinventointi 2014) alueet ehdotetaan yhdistettävän Keisalan vaaramaisemat -nimiseksi alueeksi. Edellä mainittu julkaisu on hyvä lisätä selvitystyön lähteisiin samoin kuin E-P liiton selvitys Etelä-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö - ehdotukset maakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi.</p>	<p>Päivitysinventoinnin aluerajausehdotuksia ei ole huomioitu maisema-arvioinnissa. Keisalan kylästä ei ole näköyhteyttä voimajohtolle, joten sen maisemavaikutusten tarkastelu ei ole tarpeellista.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
<p>Maisemavaikutusten arviointi ulotetaan enintään noin viiden kilometrin etäisyydelle uudesta voimajohdon keskilinjasta, mitä pidetään teoreettisen näkyvyyden vyöhykkeenä. Voimalinjojen kasvaessa pylväsrakenteet tulevat korkeammiksi ja vankemmiksi, joten on hyvä selvittää niiden todellinen näkyminen arvokkaassa maisemassa tai kulttuuriperintökohteissa arvioitua viittä kilometriä kauempanakin.</p> <p>Keisalan arvoalueiden kohdalta voimalinjan itäpuolella, noin 3 km etäisyydellä sijaitseva Pesolan taloryhmä, Soinin kirkko, Soinissa Vehun mylly ja pihapiiri, Parviaisen koulu Parviaisen kylässä sekä Vehun vanha kansakoulu Mäntykangas I tulee huomioida YVA-ohjelmassa ja vaikutusten arvioinnissa. Tarvittaessa tulee inventoida paikallisesti arvokkaita kohteita rakennusten arvojen määrittelemiseksi.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 8.5 on arvioitu maisemavaikutuksia ja voimajohdon näkyvyyttä myös havainnekuviavulla. Maisemavaikutuksia on arvioitu maksimissaan noin viiden kilometrin etäisyydeltä eli pylvään teoreettiselta maksiminäkyvyysalueelta. Teoreettinen maksiminäkyvyysalue on suhteutettu pylvään korkeuteen.</p> <p>Arviointiselostuksessa kappaleessa 8.5.4.5 on esitetty maiseman arvokohteet kaukomaisemaetäisyydeltä eli maksimissaan noin kolmen kilometrin etäisyydeltä voimajohdosta. Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön paikallisesti arvokkaita kohteita tiedusteltiin voimajohtoreitin varrelle sijoituvista kunnista. Saadut kohteet on huomioitu arviointiselostuksessa kappaleessa 8.5.4.6.</p>
<p>Soinin kunta</p> <p>On tärkeää, että hanketoimija jo aikaisessa vaiheessa lähestyy maanomistajia infopakettilla, jossa selostetaan lunastusmenettelyn vaiheista sekä maapohjasta ja poistettavasta puustosta saatavista korvauksista.</p> <p>Soinin kunta pitää tärkeänä, että Marjoperällä voimajohdon maastokäytävää siirretään suunnitelman mukaisesti. Linjauksen keskiliinja siirtyisi Möksyntien ylittävässä kohdassa noin 20 metriä itään noin 300 metrin matkalta, jolloin maastokäytävän 8 metrin levennyksen vaikutukset ympäröivään asutukseen minimoidaan.</p>	<p>Lunastusmenettelystä ja korvauseriaatteista kerrotaan jo YVA-menettelyn yhteydessä.</p> <p>Soinin Marjoperän itäisen vaihtoehdon toteutuessa, voimajohtoa siirretään noin 20 metriä itään noin 300 metrin matkalta nykyiseen johtoreittiin nähden.</p>
<p>Suomen luonnonsuojeluliitto, Jämsän seutu ry</p> <p>Lausunnon pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota Runovirran ja vaihtoehtoisena reittinä mainittuun Uuhiveden ylityskohtaan sekä huomioimaan Palovuoren nimellä kulkeva vaihtoehtoinen reitti. Huolena tuodaan esille maisemahaitta ja niiden vaikutus Uuhiveden alueella. Vanhan Witosen melontareitti on merkittävä vesistöreitti myös matkailun ja virkistyskäytön kannalta. Linnuston osalta linjan muuttaminen katsotaan vaaralliseksi mm. niiden hakeutuessa reitin sulille vesialueille. Lisäksi todetaan, että metsää kaadettaisiin uuden linja alta turhaan ja se vaikuttaisi myös mm. hiilinielujen vähentymiseen ja näkyisi kiintoaineen valumina vesistöön.</p> <p>Vaatumuksena esitetään, että reitti tulee pysyä itäisellä linjalla, Runovirran kohdalla. Maisemahaitta on mahdollisimman vähäinen, koska jo olemassa oleva linja jää siihen joka tapauksessa.</p>	<p>Jämsän Palovuorella tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maisemaan, virkistykseen ja luontoarvoihin.</p>
<p>Säteilyturvakeskus</p> <p>Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi STUK suosittelee uusien 400 kV ja 110 kV voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylittäisi 0,4 µT voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa, jos se järkevin toimenpitein on mahdollista.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 11.6.1 on arvioitu voimajohtohankkeen aiheuttamat sähkö- ja magneettikentät.</p>
<p>Väylävirasto</p> <p>Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Myös erikoiskuljetusten reitit tulee huomioida. Maanteiden osalta suunnittelussa tulee lisäksi huomioida jo valmistuneet sekä tekeillä olevat tieverkon suunnitteluhankkeet, mm. liittymien sijoittuminen.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 10.5.9 on arvioitu hankkeen liikennevaikutuksia.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

LAUSUNNON ANTAJA JA SISÄLTÖ	HUOMIOIMINEN
Väylävirasto huomauttaa, että suunniteltu voimajohto risteää Haapamäki-Jyväskylä radan Petäjävedellä. Voimajohdon suunnittelussa olisi hyvä varautua rataosan mahdolliseen sähköistykseen tulevaisuudessa. Suunniteltu voimajohto risteää myös Orivesi-Jyväskylä radan kanssa Jämsässä. Sähköistetyille rataosalle on suunnitteilla toinen raide nykyisen radan eteläpuolelle.	Liittyminen ratahankkeeseen Jämsän kohdalla on esitetty kappaleessa 1.5 ja yhteisvaikutukset on arvioitu kappaleessa 12.

Mielipiteet	Huomioiminen YVA-selostuksessa
Mielipiteessä 1 todetaan, että mikäli johtolinjaa muutetaan, aiheuttaa se huomattavan ison metsäalueen menetyksen. Kyseisen maanomistajan osalta jää nykyisellään hänen maitaan ja katsoo, että linjaus tulisi pysyä entisellä paikalla ja vaikka korkeampien pylväiden muodossa, millä saavutettaisiin todennäköisesti riittävä suojaetäisyys.	Hämeenlinnan Porvari-Laurilan kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset metsäpinta-alaan.
Mielipiteessä 2 moititaan hankkeesta tiedottamista puutteelliseksi ja epäonnistuneeksi. Tieto YVA-menettelystä tuli ilmi vain paikallislehden kautta. Lisäksi todettiin, että maanomistajakirjeet oli lähetetty liian myöhään, jotta olisi ehtinyt osallistua yleisötilaisuuteen. Lisäksi huomautettiin, että yleisötilaisuuden tallenne tulisi olla pidemmän aikaa saatavilla kuin kaksi viikkoa.	Hankkeen tiedottamista on toteutettu laajemmin kuin YVA-laissa edellytetyllä tavalla. Maanomistajakirjeet on lähetetty YVAN etenemisen ja hankesuunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.
Mielipiteessä 3 todetaan, että viljely sekä pellot kärsivät jo nyt voimajohtolangoista, koska pylväät haittaavat peltotöitä. Lisäksi langoilla istuskelevat linnut levittävät mm. hukkakauraa, joka täytyy torjua tämän takia sekä kemiallisesti että manuaalisesti käsin keräten muun kasvuston joukosta pois. Tämä kemiallinen torjunta-aineliuos on äärimmäisen kallista. Voimajohto alentaa myös peltojen markkina-arvoa. Vastustan jyrkästi uuden linjan rakentamista. Hyväksyisin ennemmin vanhan linjan levittämisen kuin uuden rakentamisen. Nykyisten pylväiden osalta vaadin niiden muuttamista peltopylväiksi.	Suorilla reittiosuuksilla voidaan käyttää viljelysten osalta peltopylväitä. Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maatalouteen.
Mielipiteessä 4 vastustetaan uutta linjaa, koska se tulisi kulkemaan mielipiteen esittäjän kiinteistön läpi. Suunnitteilla olevassa voimajohtohankkeessa tilan takaosaan kohdistuisi mahdollisesti tolppa sekä harukset. Hankkeen toteutuessa myös arvioidaan tilan arvon laskevan nollaan. Mielipiteen esittäjällä on myös rantarakennus-oikeus, johon on tarkoitus tehdä asuinrakennus. Tällöin rakentaminen voimalinjan viereen on mahdollisesti poissuljettua, joka johtaa myös tontin arvon romahtamiseen. Massiivisen voimajohtohankkeen toteutuessaan pilaa se koko Riihijärven maalaisjärvisämaan sekä luonnon eläinten kulkureitit. Uuden linjan kohdalla on hirvien ainoa ja vakituinen joen ylitys kulkureitti. Myöskin vesilinnut kärsivät linjasta, joka sijoittuisi niiden lasku- ja nousualueelle. On myös kohtuutonta, että samat suvut joutuisivat luovuttamaan jälleen sähköyhtiölle uusia alueita. Hassin kylän yhteinen ehdoton vaatimus on säilyttää vanha linja ja käyttää korkeampia pylväitä.	Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon, maisemaan, asutukseen ja maankäyttöön. Kiinteistöjen arvon muutosta on tarkasteltu yleisellä tasolla.
Mielipiteessä 5 todetaan, että uusi linja tulee kulkemaan omistajan tilan vierestä ja tulee siten laskemaan kiinteistön arvoa. Lisäksi alueella on paikallisesti	Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>merkittäviä pienvesikohteita. Alueella on tehty havainto myös liito-oravasta. Johtolinjan vaatima vesistöylitys vaikuttaa järvimaisemaan ja muuttaa alueen virkistyskäyttöä. Henkilö kannattaa entisen linjauksen säilyttämistä mm. siksi, ettei uutta luonnonympäristöä tuhota. Kulku tilalle tulee taata myös rakennustöiden aikana.</p>	<p>kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon, maisemaan, asutukseen ja maankäyttöön. Kiinteistöjen arvon muutosta on tarkasteltu yleisellä tasolla.</p>
<p>Mielipiteessä 6 kannatetaan Riuttavuoren (Karttalehti 18) itäistä vaihtoehtoa eli linjojen siirtoa pois Nerosjärven päältä mm. luonto- ja maisema-arvojen sekä alueella liikkumiseen liittyvien turvallisuuskysymysten vuoksi ja vastustetaan Riuttavuoren läntistä vaihtoehtoa. Mielipiteessä tuodaan esille useita luontohavain- toja.</p>	<p>Riuttavuoren kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon, maisemaan, asutukseen ja maankäyttöön.</p>
<p>Mielipiteessä 7 vastustetaan Alajärven ja Hikiän väli- sen voimajohtolinjan siirtoa Kuhmoisten ja Jämsän raja- maastossa nykyiseltä paikaltaan itäiseen vaihtoehtoon. Voimajohtolinjan alue levenee uudistuksessa yksitoista metriä. Linja siirtyisi vähintään tämän verran lännemmäksi Kähönjoen kohdalla Kuhmoisten ja Jämsän rajalla, jos linjassa Hassin alueella oleva lievä mutka oikaistaisiin. Tällöin voimajohtolinja sivuuttaisi henkilönomistamalla tilalla sijaitsevan luonnonsuojelu- alueen. Jos linja siirrettäisiin itäiseen vaihtoehtoon, se kulkisi pidemmän matkan henkilön omistamalla maalla, joka on metsää. Kasvavaa metsämaata ei pitäisi tässä- kään hankkeessa vähentää vaan lisätä, jotta hiilinielua saadaan suurennettua. Lisäksi Riihijärven rannalla on osoitettu Kuhmoisten kunnan rantaosayleiskaavassa rantarakennuspaikkoja. Ne tulisivat läheisen voimajoh- tolinjan vuoksi arvottomiksi ja täten korvattaviksi.</p> <p>Voimajohtoalueen maanomistajat sekä Jämsän että Kuhmoisten puolella vastustavat linjan siirtoa itäiseen vaihtoehtoon.</p>	<p>Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon, maisemaan, asutukseen, ilmastoon ja maankäyt- töön. Kiinteistöjen arvon muutosta on tarkasteltu ylei- sellä tasolla.</p>
<p>Mielipiteessä 8 todetaan, että voimajohtolinjan siirtoa ei kannateta, koska se tulisi nykyiseen nähden lähem- mäksi henkilön tilaa. Nykyinen linjaus tulisi säilyttää entisellään. Kun uusi linja levenee 2 metriä länteen, se on pieni muutos. Itään leveneminen on 9 metriä, joka on huomattava. Puhumattakaan siitä, että koko linjaa tuotaisiin lisäksi kymmeniä metrejä lähemmäs. Maise- mallisesti on myös parempi, että linja kulkee kallion päällä nykyisellä paikallaan.</p>	<p>Hämeenlinnan Porvari-Laurilan kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytä- vään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maisemaan ja maankäyttöön.</p>
<p>Mielipiteessä 9 todetaan, että voimajohtolinjaa ei tulisi leventää kumpaankaan suuntaan Marjoperän kohdalla, koska ei voida olla täysin varmoja linjan turvallisuu- desta. Lisäksi tuodaan esille nykyisen linjan sijainti jo nyt lähellä asutusta ja siihen liittyen sekä terveydelli- nen näkökulma että alueen käyttöön liittyvä haitta. Voi- malinjan leventäminen aiheuttaisi vahinkoa puustolle ja alentaisi kiinteistöjen arvoa. Soinin Marjoperän koh- dalla on arvokas muinaisjäänköhde, joka on lähellä nykyistä linja ja linjan leventäminen vaarantaisi koh- teen säilymisen.</p>	<p>Soinin Marjoperällä tarkastellaan sekä nykyiseen voi- majohtoon että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu katta- vasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset ihmi- siin, terveyteen ja arkeologiaan.</p>
<p>Mielipiteessä 10 todetaan, että voimansiirtolinjan ai- heuttamat haitat selvitetään asianmukaisesti. Ellei hait- toja voida poistaa niin ne tulee korvata haitan koh- teeksi joutuneille. Petäjävedelle sijoittuva sähkönsiirto- väylä sopii huonosti mm. luontoon perustuvan matkai- luun oheen ja aiheuttaa kohtuutonta haittaa linjan lä- heisyyteen jäävälle asutukselle. Voimalinjan lähelle</p>	<p>Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkö- kulmat, mukaan lukien vaikutukset ihmisiin ja maise- maan.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>sijoittuvan asutuksen mahdolliset terveys-, melu- ja näkyvyshaitat tulee arvioida ottaen huomioon ihmisten koko arkiympäristö eikä keskittyä pelkästään asuinrakennukseen. Voimalinjojen osalta suora yhteydenpito lähiasukkaisiin on välttämätön.</p>	
<p>Mielipiteessä 11 vastustetaan voimalinjan rakentamista Uuhiveden yli. Mielipiteessä huomautetaan, että suunniteltuun uuden voimajohtoon ns. Palovuoren läntisen reitin keskilinjaan olisi henkilön tilalta päärakennuksen seinästä etäisyyttä suunnittelukarttojen mukaan noin 100 metriä. Uusi linjaus sijoittuisi koskemattomaan metsäluontoon ja muuttaisi Uuhiveden erämaamaisen järven ja alueen luonnon piirteitä ja maisemaa merkittävästi. Vaikutukset kohdistuvat usealle kiinteistölle. Uusiin reitteihin tulisi suhtautua erittäin kriittisesti ja tehdä kaikki mahdolliset selvitykset, (maisema- ja luontoselvitykset, vaikutukset ihmisiin) erittäin huolella. Lisäksi todetaan, että maankäyttö- ja rakennuslain hengen mukaista ei ole suunnitella uusia linjauksia, jos vanha linja on toteuttamiskelpoinen ja huomioida rakentamisen vaikutukset ja hankkeen koko elinkaari ja pyrkiä mahdollisimman vähiin vaikutuksiin, ilmasto, puusto ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen mukaan lukien. Uusi linjaus vaikuttaisi merkittävästi alentaen virkistysarvoa ja mahdollisuutta kalastukseen. Voimajohtoa pitää varoa ja se voisi aiheuttaa vaaratilanteita. Alueelle sijoittuu Wanhan Vitosen melontareitti Petäjavedeltä Jämsään. Uuhivesi on osa Päijänteelle johtavaa vesireittiä ja sen eläimistö ja linnusto on mielipiteen esittäjän mukaan monipuolinen.</p>	<p>Jämsän Palovuorella tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maisemaan, virkistykseen, asutukseen ja luontoarvoihin.</p>
<p>Mielipiteessä 12 tuodaan esille, että suunniteltuun reittiin on vaihtoehtoisia reittejä luontokohteiden takia mm. Itäahon ja Rajasuon alue Jämsässä ja muut vastaavat kohteet. Näissä kohteissa uusi kiertoreitti aiheuttaa metsämaan menetystä usean 10 metrin leveydeltä, kun perusvaihtoehto vaatisi vain n. 8 m uutta johtoaluetta. Eli n 8–10 kertainen alue verrattuna perusvaihtoehtoon. Mielipiteenä todetaan, että näillä kohdilla tulee pitäytyä alkuperäiseen linjan paikkaan. Mikäli on tarve välttää näillä kohdilla 8 m:n johtoalueen leveneminen, toivotaan toisenlaista pylväsratkaisua.</p>	<p>Jämsän Itäahon/Rajasuon kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoarvoihin ja metsämaan menetykseen.</p>
<p>Mielipiteessä 13 vastustetaan kyseisen linjan suunniteltua vaihtoehtoista reittiä nykyiseltä paikaltaan Runovirran kohdalta niin, että se siirtyisi Uuhiveden ylittäväksi. Mielipiteessä tuodaan esille huoli maiseman muuttumisesta ja vaikutuksista mm. alueella pesivään joutsenkantaan. Myös Wanhan Vitosen melontareitti kulkee Uuhivettä pitkin ja linja näkyisi kilometrin matkalla reitin käyttäjille ja rikkoisi maiseman. Nykyisen linjavedon alla Runovirralla on mökkejä, jotka on rakennettu jo olemassa olevan linjan alle. Tällöin rakentajilla ja myöhemmillä käyttäjillä on ollut haitta tiedossa. Linja aiheuttaa siellä vähemmän haittaa, koska se ei näy maisemassa niin kauas. Uuhiveden rannalla on toistakymmentä kesämökkiä sekä vakituista asutusta joihin kaikkiin linja näkyisi, jos se siirrettäisiin. Lisäksi Uuhiveden itärannalla on voimassa oleva Lahnamaan rantakaava (liite), jossa alue on määritelty loma-asuntojen korttelialueeksi ja maa- ja metsätalousmaaksi. Maa- ja metsätalouden saavuttamiseksi saa rakentaa vain maa- ja metsätaloudessa tarvittavia rakennuksia. Lisäksi tuodaan</p>	<p>Jämsän Palovuorella tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maisemaan, maankäyttöön, loma-asumiseen ja metsätalouteen.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>esille uuden linjan rakentamista varten tarvittava metsänhakkuu.</p>	
<p>Mielipiteessä 14 todetaan, että henkilön kiinteistö sijaitsee voimajohtohankkeen alueella ja nykyinen voimalinja on jo lähellä asuinrakennusta. Suunnitelmassa uusi voimalinja tulisi vielä lähemmäksi kiinteistöä, todella lähelle asuintaloa. Voimajohdon alle jäisi peltoa ja osittain pihapiiriä. Vaikuttaisi jo haitallisesti asumiseenkin. Linjat pitävät ääntä ja terveydelliset asiat myös huolestuttavat. Kiinteistöllä on myös kaivovesi. Kiinteistön arvoon myös vaikuttaa voimalinjat. Vielä lähemmäksi asuinrakennusta tuotuna uusi voimajohto ei ole hyvä vaihtoehto. Henkilön mukaan uusi voimajohtolinja voidaan kiertää kiinteistön kohdalta kauempaan/toiselta puolelta ja siitä tulisi mahdollisimman vähän haittaa asumiselle. Toivomme että otatte ratkaisusanne huomioon tämä näkökanta kyseessä olevan uuden voimajohdon sijoituksessa. Uutta voimajohtoa ei enää haluta lähemmäksi asuinrakennusta.</p>	<p>Reittisuunnittelussa harkittiin erillistä kiertoreittiä Niinimäen kierron pohjoispuolelle, mutta pidempi, yhtenäisen kierto Niinimäeltä Koivulan ohi katsottiin ympäristöllisesti ja teknistaloudellisesti tarkoituksenmukaisemmaksi. Jämsän Koivulan kohdalla tarkastellaan myös nykyiseen voimajohtoon tukeutuvaa vaihtoehtoa.</p>
<p>Mielipiteessä 15 katsotaan, että linja tulisi siirtää pois valtakunnallisesti arvokkaalta maisema-alueelta niin pitkälle itään päin, ettei se pilaa arvokasta kulttuurimaisemaa Kuhmoisten kunnan Puukkoisten kylässä olevan Pälämä-järven rannassa ja maisemassa (Fingrid karttaliitteet 13 ja 14). Linja pilaa kyseisen tilan ja lukuisten muiden paikallisten ja kesäasukkaiden maisemat.</p>	<p>Jämsän Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Puukkoisten kylän kohdalla tarkastellaan nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa vaihtoehtoa. Voimajohdon vaikutukset maisemaan on arvioitu kattavasti.</p>
<p>Mielipiteessä 16 todetaan seuraavasti: Saatujen tietojen mukaan linjan uusinnalla on 2 vaihtoehtoa joko linjan rakentaminen entiselle paikalle johtoreittiä leventämällä reilu 10 m, tai muodostaen kokonaan uusi 100 m leveä ura.</p> <p>Linjavaihtoehtojen vaikutukset mielipiteen esittäjän tilaan:</p> <p>Vaihtoehto 1. linjan rakentaminen entiseen paikkaan uraa leventämällä.</p> <ul style="list-style-type: none">• Pienentää metsäpinta-alaa 0.25 ha. <p>Vaihtoehto 2. linjan rakentaminen uudelle paikalle.</p> <ul style="list-style-type: none">• Vie tilan metsäpinta-alasta 4 ha• Tuhoaa suojeltuja soita.• Pirstoo tilan metsät hankaloittaen niiden hoitoa.• Metsän myyntitilanteessa pienet alueet eivät kiinnosta metsäyhtiöitä.• Tekee tilan metsistä lähes arvottomia.• Pääosa alueesta n. 3 ha on 15-vuotiasta raihattua kasvatustaimikkoa.• Kenen vastuulle jää vanhan linjapohjan metsitys ja istutettujen taimikoiden hoito <p>Luontoarvot tilalla:</p> <ul style="list-style-type: none">• Suojellut suot.• Hiilinielut.• Linjan kulmapylväiden rakentaminen Markunvuoreen, on varmaan jotain muuta kuin 100 m leveä linjaura.	<p>Jämsän Hassissa tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoarvoihin ja maisemaan. Nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvalla vaihtoehdolle tehtiin tekninen tarkistus ja sen kulmapylväät sijoitettaisiin Kähöjoen eteläpuolelle.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>Lisäksi esitetään yleiset mielipiteet linjan muutoksen vaikutusalueella olevilta tilanhaltijoilta. Yleisenä mielipiteenä vastustetaan linjan siirtämistä uudelle paikalle. Nykyinen linja on pääosin peltoalueella, jonka sijainti on naapurina hyväksytty. Uuden linjan pylväsväli kasvaa ja peltopylväät haittaavat vähemmän verrattuna vanhoihin. Linja-alueen levenemisellä ei peltoalueella ole mitään haittaa. Uusi linja tulee kahden asutun talon kohdalla lähemmäs verrattuna vanhaan, mutta uuden linjan johtimet tulevat vastaavasti korkeammalle. Lisäksi tuodaan esille, ettei linjan siirtohankeesta ole etukäteen tiedotettu eikä keskusteltu kenenkään paikallisen kanssa.</p> <p>Vaikutus ympäristöön ja luontoarvoihin.</p> <ul style="list-style-type: none">• Uudet pylväät ovat sirompia verrattuna vanhoihin, huolimatta korkeammasta rakenteesta.• Linjan siirtohanke tuhoaa metsämaata lähes 20 ha.• Maisemallisena näkökohtana lisääntyy linjan näkyvyys itään Riihijärven suuntaan• Hiilinielu 20 ha? <p>Linjan muutosehdotus: Linja tekee pienen suunnanmuutoksen Hassin kohdalla. Mikäli linjaa jatketaan suoraan Kähöjoen yli, se väistäisi Hassinkosken rantojensuojelualueen. Kun suunnanmuutos tehdään joen toisella puolella, se pienentää haittoja lisämaa-alueen siirtymisenä länsipuolelle. Kyseisen tilan osalta itäpuolen vanhat metsät sekä Siilinsuon ja Markunsuon luontokohteet säästyvät.</p> <p>Yhteenveto: Yleisesti paikalliset tilojen haltijat ja asukkaat hämmästelevät, sitä miksi joku tahoo haluaa siirtää linjan uudelle paikalle. Kaikki tilojen haltijat, joiden mailla nykyinen linja on hyväksytty uuden linjan sijoituksen entiselle paikalle. Ympäristövaikutuksiltaan kaikilla mittareilla uusi linjaura on selvästi suurempi verrattuna linjan vanhaan uraan.</p>	
<p>Mielipiteessä 17 esitetään ehdotus vaihtoehtoreitistä 400 kV linjalle/Petäjaveden sähköaseman ohitus, muutosehdotus. A-reitti olisi ykkösvaihtoehto, jos uudet johdot saisi mahtumaan muiden johtojen ohitse. B on seuraava vaihtoehto, jos A-reitti ei onnistu. Vaihtoehtoilta säästyisi arvokas luontokohde ja omakotitalotontteja ei jäisi johtokäytäväalueelle, metsämaata säästyisi, eikä pilkkoutuisi enää lisää ja vesivoimala-alue pysyisi ennallaan.</p>	<p>Petäjaveden sähköasema-alueen länsipuolella tarkastellaan kahta uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa sähköaseman ohitukselle. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmia, mukaan lukien vaikutukset maisemaan ja metsämaan poistumaan.</p>
<p>Mielipide 18 koskee Kurjennoron aluetta ja siinä kannatetaan itäistä vaihtoehtoa.</p>	<p>Kurjennoron kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat.</p>
<p>Mielipide 19 koskee Petäjaveden alueelle sijoittuvaa voimajohtoa. Voimajohto sijaitsee nykyisellään alle 200 metrin päässä henkilön kiinteistöstä ja aiheuttaa mm. maisema- ja mahdollista terveyshaittaa. Huomautukset ja vaatimukset:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Voimalinjan terveyshaitat tulee pystyä hankesuunnitelmassa tutkimuksiin perustelemaan. Ei riitä yleisluontoinen maininta ”Ei merkittävää	<p>Suunnitellun voimajohtoon vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmia, mukaan lukien vaikutukset maisemaan ja terveyteen.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>haittaa” tai maininta, että ihmiset joutuvat alttiiksi sähkövirralle kotioiloissaankin. Voimalinja on osa arkista elinympäristöämme ja jou- dumme päivittäin kulkemaan sen poikki. Olemme ihmisinä lisäksi sähköherkkyyden osalta erilaisia.</p> <p>2. Voimalinja tulee suunnitellun 35 metrin korkui- sena kohoamaan kiinteistömme kohdalla sel- västi ympäröivän puuston yläpuolelle. Emme omista kyseistä puustoa ja sen mahdollisesti poistuessa voimalinja tulisi olemaan osa pi- hanäkymäämme. Tämä merkitsee jo nyt kiin- teistömme arvon ja nykykäytön menetystä. Haitta edellyttää korvausta.</p> <p>3. Voimalinjan rakentamisvaihe aiheuttaa monen- laista haittaa ja ongelmia. Tien pohja ei kestä raskaita koneita ja kuljetuksia. Pitkään kestävä rakennusvaihe on jo aikaisemmista voimalin- jan laajennuksista saatujen kokemustemme mukaan myös turvallisuusriski. Hanke tuo lä- hes pihapiiriin ulkomaisia urakoitsijoita ja ra- kennustyömaa sekä houkuttelee muutenkin paikalle asiattomia kävijöitä. Rakennustyö on siten asianmukaisesti valvottava, tielle aiheutu- vat haitat korjattava ja varauduttava korvaa- maan myös mahdollisesta vahingonteosta ja varkauksista aiheutuvat haitat.</p> <p>4. Jokatalvinen haitta on voimalinjan poikki kulke- van tien tukkeutuminen. Avoin linja-alue on kuin tuulitunneli. Lumi kerääntyy tuulen ansi- osta tieväylälle. Hankkeen suunnittelussa on siten otettava huomioon linja-alueen asianmu- kainen käsittely. Tarvittaessa on erikseen kor- vattava aiheutetut haitat, kuten tiealueen tuk- keutuminen lumimyrskyillä.</p>	
<p>Mielipiteessä 20 todetaan, että johtolinja (Padasjoella) kulkee asunnon ja pihapiirin välittömässä läheisyy- dessä, missä on suojavyöhykepuustoa. Suojavyöhyke tulisi pienenemään oleellisesti, mikäli laajennus toteu- tetaan suunnitellusti, kiinteistön arvo laskisi huomatta- vasti ja kodin viihtyisyys laskisi merkittävässä määrin. Asunto on ympärivuotisessa käytössä. Ymmärtääksemme voimalinjan laajennuksessa on vaihtoehtoja. Voimalinjan ylhäältä meneminen olisi suotavaa myös terveystieteelliset huomioon ottaen. Johtoalue kulkee kiinteistön läpi. Uusi laajennettu alue tulisi aivan päärakennuksen ja piha-alueen tuntumaan. Fingridillä olisi mahdollisuus suorittaa laajennus ny- kyistä johtoaluetta leventämättä ja tehdä laajennus nostamalla johtoja ylempäs.</p>	<p>Reittivalinta ja tekniset ratkaisut päätetään hankkeen yleissuunnitteluvaiheessa.</p>
<p>Mielipiteessä 21 ollaan tyytyväisiä esitettyyn suunni- telmaan, koska se helpottaisi nykyistä tilannetta viljelyn ja tilan rakennusten osalta. Alhojärven viljelysalueelle esitetään peltopylväitä.</p>	<p>Suorilla reittiosuuksilla voidaan käyttää viljelysten osalta haruksettomia peltopylväitä.</p>
<p>Mielipiteessä 22 todetaan, että Porvari Laurilan linjan uusi linjaus tuhoaa metsää kohtuuttomasti ja rikkoo maisemaa yleensäkin. Ja tulee vakituista asutusta</p>	<p>Hämeenlinnan Porvari-Laurilan kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytä- vään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>lähemmäksi. Mielipiteessä kannatetaan nykyistä sijaintia.</p>	<p>huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon ja asutukseen.</p>
<p>Mielipiteessä 23 todetaan, että nykyinen linja on lähellä tonttia ja nyt laajentuvan johtokäytävän myötä, linja tulisi entistä lähemmäksi tonttia (Asilammin alue). Huolta herättää myös terveysvaikutukset ja näkemyksen mukaan niitä voitaisiin soveltaa myös laajennustilanteissa. Alueelta on myös havaintoja liito-oravasta. Ehdotuksena on, että tarvittava laajennus tehdään länteen missä muutoksilla ei ole vaikutusta itäpuolen tonttien ja asukkaiden nykyiseen tilaan.</p>	<p>Suunnittelun lähtökohtana on ollut hyödyntää nykyistä johtoaluetta ja levitys toteutetaan johtoreitillä itään. Asilammin kohdalla asutusta ei ole sen välittömässä läheisyydessä. Vaikutusarviointeissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset, terveyteen, luontoon ja asutukseen.</p>
<p>Mielipiteessä 24 esitetään vaatimus, että metsien hävittäminen minimoidaan ja hiilinielut säilytetään. Voima-johto tulee sijoittaa olemassa olevalle johtoalueelle niin, että vaikutukset metsäluonnolle- ja metsätalouden harjoittamiselle ovat mahdollisimman pienet. Voimajohto tulee toteuttaa sellaisella pylväsratkaisulla, että linja voidaan sijoittaa kokonaisuudessaan nykyiseen johtokäytävään eikä johtokäytäviä ole tarvetta leventää. Puheena oleva alue sijoittuu Hausjärvelle. Perustelut:</p> <ul style="list-style-type: none">• 1. Voimajohtohankkeen suunnittelussa vaikutukset metsäkadolle ja hiilinieluille sekä metsätalouden harjoittajille ovat puutteellisesti huomioitu ja selvitetty. Valtakunnallisten ja EU-tason linjausten mukaisesti metsäkatoa ja hiilinielujen hävittämistä tulee välttää. Yhteiskunnan vahva tahtotila metsäkadon estämisessä tulee näkyä myös tässä hankkeessa. Voimajohtohankkeen suunnittelun lähtökohtana tulee olla, että uusi voimajohtolinja voidaan sijoittaa nykyiseen johtokäytävään erilaisia pylväsratkaisuja soveltamalla.• 2. Metsäkato ja hiilinielujen suojelu on priorisoitava voimajohdon suunnittelussa taloudellisten näkökohtien edelle. Tekniset ratkaisut, kuten pylvästyypit, on valittava metsäluontoa säästäen.• 3. Metsäluonnon ja hiilinielujen lisäksi voimajohdon suunnitteluratkaisuissa on myös kiinnitettävä enemmän huomiota metsätalouden harjoittajille syntyviin taloudellisiin haittoihin. Voimajohtohankkeessa pahimmillaan satoja hehtaareja talousmetsiä tuhoutuu ja pirstaloituu. Kustannussäästöt voimajohtojen rakentamisessa ei ole tältä osin hyväksyttäviä. <p>Lisäksi vaaditaan, että kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n voimajohtohankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan vastuullista, ajan hengen mukaista metsäkatoa ehkäisevää ja hiilinieluja suojelevaa toteutustapaa. ELY-keskuksen tulee vaatia voimajohtolinjan toteuttamista vapaasti seisovalla pylvästyypillä asuinalueiden lisäksi myös sellaisilla metsäalueilla, joilla se on teknisesti mahdollista.</p>	<p>Arviointiselostuksen kappaleessa 7 on arvioitu kattavasti hankkeen ilmastovaikutuksia, mukaan lukien vaikutukset hiilinieluihin ja metsänpoistumaan. Vaikutuksia on arvioitu myös kattavasti muista näkökulmista, kuten vaikutuksista luontoon ja metsätalouteen.</p> <p>Hankkeen tekniset ratkaisut, reittivalinta ja pylväiden sijoittelu tehdään yleissuunnitteluvaiheessa.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>Mielipiteessä 25, joka koskee Riittavuoren linjausta Lammilla Nerosjärven rannassa, suositellaan ehdotettua uutta itäistä linjausta O-P1. Vanhan linjauksen käyttäminen ja levittäminen, sekä korkeampien tolppien käyttäminen tuo johtoaukealle ja rakennusrajojen sisään useita vanhoja, käytössä olevia rakennuksia. Osa rakennuksista on vakituksessa käytössä ja osa loma-asuntoina. Rakennukset sijaitsevat tonteilla, joissa vastaavaan tarkoitukseen käytettävien uudisrakennusten rakentaminen ei ole mahdollista. Lisäksi rakentaminen olemassa olevalle johtoaukealle tuhoaa useiden, jopa järven rantaan rajoittuvien avokallioiden herkin luonnon. Useat vesistön ylitykset vain 1 km matkalla vahingoittavat rantamaisemaa ja rannansuojavyöhykkeitä sekä lisäävät kustannuksia. Uusien, entistä korkeampien tolppien käyttäminen pilaa useiden järvenrannassa sijaitsevien loma-asuntojen ja vakituksessa käytössä olevan kiinteistöjen maisemaa. Haitta ei rajoitu ainoastaan johtoaukean välittämässä läheisyydessä oleville kiinteistöille vaan haittaa aiheutuu myös jopa 2–5 km päässä oleville järven rannassa sijaitseville kiinteistöille.</p>	<p>Riittavuoren kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoitettavaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset luontoon, maisemaan, asutukseen ja maankäyttöön.</p>
<p>Mielipiteessä 26 todetaan, että jo nyt menee voimajohto kahden henkilön omistaman eri tilan läpi. Voimalinjan alla olevia maita on yli 10 hehtaaria. Sähkölinjan alla olevista maista halutaan vuotuinen korvaus metsän vuotuisen odotusarvon mukaisesti sekä lisäksi todetaan, että on kohtuullista poistaa kokonaan sähkön siirtomaksu näiltä tiloilta, joilla menee sähkölinjoja maitten läpi.</p>	<p>Maanomistajille maksettavista korvauksista ei päätetä YVA-menettelyssä.</p>
<p>Mielipiteessä 27 sanotaan, että sähkölinja pilaisi Uuhiveden maisemat. Jyrkkä Palovuori on maisemallisesti kaunis kokonaisuus, joka nyt pilattaisiin. Linja tulisi pitää entisellä paikallaan ja se on myös maisemallisesti hyvä ratkaisu.</p>	<p>Jämsän Palovuorella tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoitettavaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maisemaan.</p>
<p>Mielipiteessä 28 todetaan, että jo nyt voimalinja rajaa kiinteistön (Pippurin alue) käyttöä huomattavasti ja esitetyn linjauksen vuoksi osa kiinteistöstä on jäämässä johtoalueelle. Kiinteistöllä on asianmukaiset rakennusluvut ja haitta olisi kiinteistölle kohtuuton, mikäli linja toteutuisi esitetyn mukaisesti.</p>	<p>Kuhmoisten ja Padasjoen rajalla Pippurissa tarkastellaan nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa reittiä, jossa kiinteistöt sijoittuvat nykytilanteessakin johtoalueelle. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset asutukseen.</p>
<p>Mielipiteessä 29 koskee Multialla sijaitsevan ”Myllyvuori-Vilhusenmäki, FI0900108, SAC” linjauksia. Kyseisessä kohdassa linja läpäisee henkilön metsätilan. Nykyistä linjausta (B-C) pidetään parhaana vaihtoehtona, koska edellisenkään johtoalueen levennys ei vaikuttanut läheiseen Natura-alueeseen ja nyt suunniteltu levennys on pienempi. Huonoin vaihtoehto on B-C2 ja se olisi vain resurssien tuhlausta.</p>	<p>Multian Vilhusenmäellä tarkastellaan sekä nykyiseen voimajohtoon tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoitettavaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinnissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset Natura-alueisiin ja metsätalouteen.</p>
<p>Mielipiteessä 30 koskee Jämsän Palovuoren aluetta. Mielipiteessä todetaan, että uuden linjauksen johdosta maisema- ja näköhaitta olisi tilalle erittäin merkittävä ja kiinteistöön mahdollisesti kohdistuisi myös arvonalennus. Mielipiteessä puolletaan vanhan voimalinjan linjauksen säilyttämistä ja sen leventämistä. Lisäksi tuodaan esille, että maanomistajakirje ei ole tavoittanut kyseisen tilan omistajaa.</p>	<p>Jämsän Palovuorella tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoitettavaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinnissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maisemaan. Kiinteistöjen arvon muutosta on tarkasteltu yleisellä tasolla. Fingrid lähettää maanomistajakirjeet uudestaan arviointiselostusvaiheessa.</p>
<p>Mielipiteessä 31 todetaan, että Runonvirran valinnaisella reitillä henkilön metsää jää huomattava määrä uuden linjan alle, kun samalla myös vanha, 400 kv linja säilyy. Palautteena annetaan, että on kohtuutonta</p>	<p>Jämsän Palovuorella tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvaa että uuteen maastokäytävään sijoitettavaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>kierrättää linja Palovuoren kautta, kun nykyinenkin linja on olemassa. Muutoksella on merkitystä metsätalouden ja siten myös henkilö elinkeinon harjoittamiseen.</p>	<p>huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset elinkeinoihin ja metsätalouteen.</p>
<p>Mielipide 32 koskee Multian Saraperän ym. aluetta. Henkilö on esittänyt uuden reittivaihtoehdon 2. Suuri jänite linjoilla aiheuttaa kovan sähkömagneettisen säteilykentän, ja varsinkin lähellä pihapiiriä ja taloja voi aiheuttaa terveysriskin. Lähimmillään talot ovat noin 100 metrin päässä uudesta tulevasta voimajohtolinjasta. Maisemallisesti linja on jo nykyisellään häiritsevää ja pellolle osuessaan pylväs häiritsee pellon viljelytoimenpiteitä. Henkilön esittämä linjausvaihtoehto 2 on suuntaa antava, mutta maastonmuodoiltaan loivempi kuin nykyinen pylväitten nro: 215–223 välinen maastokäytävä, eikä lisää johtokäytävän pituutta kuin noin 1 kilometrin. Lisäksi viitataan mahdollisiin tuleviin tarpeisiin, joka voisi tarkoittaa edelleen voimalinjan laajentamista ja vaikuttaisi tilojen säilymiseen alueella.</p>	<p>Arviointiohjelman jälkeen on tarkasteltu mahdollista kiertoa Multian Saraperään palautteen perusteella. Asutus ei kuitenkaan sijoitu voimajohtoreitin välittömään läheisyyteen ja voimajohtoreitin uudelleensijoittelun ei katsottu olevan tarkoituksenmukaista.</p> <p>Suorilla reittiosuuksilla voidaan käyttää viljelysten osalta haruksettomia peltopylväitä viljelyyn kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi.</p>
<p>Mielipiteessä 33 kannatetaan voimajohdon reitin siirtämistä Kuhmoisten Isojärven ylittävältä kohdalta kulkemaan Isojärven ja Iso-Liivejärven välisellä maa-alueella. Kun linja poistetaan Isojärven yltä, ei vesilinnut lennä lankoihin.</p>	<p>Suunniteltu voimajohtoreitti ylittää Isojärvi–Arvajanreitin Natura-alueeseen kuuluvan Isojärven Liivelahden nykyisiin voimajohtoihin tukeutuen. Natura-alueen ja Liivelahden uudessa maastokäytävässä itäpuolitse kiertävää vaihtoehtoa harkittiin, mutta todettiin, että Natura-alueen linnustollisille arvoille voi aiheutua kiertovaihtoehtosta suurempia haittavaikutuksia kuin nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvasta ratkaisusta.</p>
<p>Mielipide 34 koskee voimalinjan leventämistä Kuhmoissa Asilammen alueella. Alustavasta suunnitelmasta on nähtävissä, että voimalinjaan ollaan tekemässä 9 metrin levennystä nykyisen linjan itäpuolelle. Itäpuolella osa asuinrakennuksista on jo lähellä nykyistä linjaa ja jos sitä levennetään rakennuksia kohti, kiinteistön arvo laskee. Myös magneettivuolta suojaava metsäkaistale olisi todennäköisesti kaadettava levennyksen seurauksena. Pihojen kasvillisuuden metsäkaistaleen kaataminen vaikuttaisi haitallisesti. Metsäkaistaleella on runsaasti isoja haapoja. Niiden kaatamisesta seuraisi vesakoitumisongelma ja lisäksi Lajitietokeskuksen mukaan kyseisessä haavikossa on tehty liitoravahavaintoja. Maisemallinen muutos olisi huomattava. Koko voimalinja saisi kernaasti olla kauempana taloista. Ainakin linjan levennys välillä Orivedentie – Velisjärventie pitäisi ehdottomasti tehdä nykyisen linjan länsipuolelle, jossa ei ole rakennuksia eikä suojeltavia eläimiä.</p>	<p>Suunniteltu voimajohtoreitti ylittää Isojärvi–Arvajanreitin Natura-alueeseen kuuluvan Isojärven Liivelahden nykyisiin voimajohtoihin tukeutuen. Natura-alueen ja Liivelahden uudessa maastokäytävässä itäpuolitse kiertävää vaihtoehtoa harkittiin, mutta todettiin, että Natura-alueen linnustollisille arvoille voi aiheutua kiertovaihtoehtosta suurempia haittavaikutuksia kuin nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvasta ratkaisusta.</p>
<p>Mielipiteessä 35 ehdotetaan voimajohdon siirtämistä Isojärven kohdalta Isojärven ja Iso-Liivejärven väliin. Perusteluina Natura-alue, mikä on nyt linjan alla sekä suoraan järvestä nouseva jylhä kallioseinä.</p>	<p>Suunniteltu voimajohtoreitti ylittää Isojärvi–Arvajanreitin Natura-alueeseen kuuluvan Isojärven Liivelahden nykyisiin voimajohtoihin tukeutuen. Natura-alueen ja Liivelahden uudessa maastokäytävässä itäpuolitse kiertävää vaihtoehtoa harkittiin, mutta todettiin, että Natura-alueen linnustollisille arvoille voi aiheutua kiertovaihtoehtosta suurempia haittavaikutuksia kuin nykyisiin voimajohtoihin tukeutuvasta ratkaisusta.</p>
<p>Mielipide 36 koskee linjan laajennussuunnitelmaa Kuhmoisten kunnassa Orivedentien ja Velisjärventien välillä yleisemminkin, mutta erityisesti Asilammen aluetta. Suunnitelman mukainen 2 metriä länteen, 9 metriä itään laajennus toisi linjaa lähemmäs tiettyjä tontteja, joista toisessa asutaan vakituisesti. Lisäksi laajennuksen vaatima puiden kaataminen ja harvennukset poistaisivat puiden suomaan jo valmiiksi rajallista</p>	<p>Suunnittelun lähtökohdaksi on ollut hyödyntää nykyistä johtoaluetta ja levennys toteutetaan johtoreitillä itään. Asilammen kohdalla asutusta ei ole sen välittömässä läheisyydessä. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset, terveyteen, luontoon ja asutukseen.</p>

Alajärvi-Hikiä 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke

Ympäristövaikutusten arviointiselostus

Liite 5. Lausuntojen ja mielipiteiden huomioiminen arviointiselostuksessa

<p>vaimennusta magneettivuon mahdollisia haitallisia vaikutuksia vastaan sekä suoraan että välillisesti ja vaikuttaisi mm. alueen pienilmastoon ja nykyisen kasvillisuuden menestymiseen alueella. Alueelta on havaintoja uhanalaisista kasveista sekä liito-oravasta. Mielipiteessä kannatetaan linjan leventämistä kokonaan länteen päin.</p>	
<p>Mielipide 37 koskee Asilammen aluetta ja esitetään, että suunniteltu 9 metrin levennys tehdään Orivedentie - Velisjärventie -välillä nykyisen voimalinjan länsipuolelle. Nykyisestä kiinteistöstä on voimalinjan keskikohtaan matkaa noin 110 m ja välissä on kapea metsäkaistale. Metsäkaistale suojaa myös olemassa olevaa kasvistoa sekä tilaa mm. tuulelta. Alueella esiintyy myös harvinaista kasvistoa sekä liito-orava. Mikäli levennys tehdään esitetyn mukaisesti, siirtyy se lähemmäksi asutusta ja muutosta mm. maisemallisesti. Linjan siirtoa perustellaan myös ihmisten terveystarkoituksella (mm. voimalinjasta aiheutuvat magneettivuon aiheuttamat haitat).</p>	<p>Suunnittelun lähtökohtana on ollut hyödyntää nykyistä johtoaluetta ja levennys toteutetaan johtoreitillä itään. Asilamin kohdalla asutusta ei ole sen välittömässä läheisyydessä. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset, terveyteen, luontoon ja asutukseen.</p>
<p>Mielipiteessä 38 kannatetaan Hämeenlinnassa Kuohijärven ranta-alueella olevan Porvari-Laurilan kohdalla suunniteltu vaihtoehtoista reittiä. Nykyisen linjauksen säilyttäminen aiheuttaisi kohtuutonta haittaa henkilön kiinteistölle, koska johtoalueen leventyessä vielä lisää se voisi jopa vaatia lähellä rajaa sijaitsevan rakennuksen purkamisen. Lisäksi Hämeenlinnan kaupunki on julkistanut vuoden 2022 alussa ranta-asumisen periaateohjelman, jossa kaupungin alueita jaettiin ns. edullisuusvyöhykkeisiin, joilla vapaa-ajan asunnon muuttaminen vakituiseksi ja rakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muuttaminen on mahdollista. Edullisuusvyöhykkeeksi valittiin alueet, jotka olivat saaneet 49 % vyöhykeanalyysin maksimipisteistä. Tämä vyöhyke vastaa parhaiten tavoitteeseen löytää alue, jolla vakituinen asuminen ja loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen ranta-alueella olisi kaupungin yhdyskuntarakenteen, talouden ja muiden asetettujen tavoitteiden kannalta järkevintä. Kuohijärven ranta-alue on mukana tällä edullisuusvyöhykkeellä. Päivitetty kartta on julkaistu kaupungin verkkosivuilla 21.2.2022.</p>	<p>Hämeenlinnan Porvari-Laurilan kohdalla tarkastellaan sekä nykyisiin voimajohtoihin että uuteen maastokäytävään sijoittuvaa vaihtoehtoa. Vaikutusarvioinneissa on huomioitu kattavasti eri näkökulmat, mukaan lukien vaikutukset maankäyttöön ja asutukseen.</p>